

UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

CURS DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

Conf.univ.dr. Sorana POPA

1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ – CONCEPT, OBIECT, IZVOARE ȘI EVOLUȚIE

Dreptul proprietății intelectuale „are ca obiect de studiu protecția autorilor de opere ale spiritului și rezultatul activității creative a acestora, respectiv creațiile de formă (protejate prin drepturi de autor și drepturi conexe, iar mai nou și prin drepturi sui-generis) și creațiile de fond (protejate prin drepturi de proprietate industrială), precum și protecția celor mai importante semne distinctive ale activității de comerț”¹.

Dreptul proprietății intelectuale (DPI) are o istorie bogată și este reglementat printr-o serie de legi și convenții internaționale. Iată o privire de ansamblu:

Istoric

1. **Secolul XV - XVIII:** Primele forme de protecție a proprietății intelectuale au apărut în această perioadă. În Anglia și Veneția, au fost acordate primele patente pentru invenții.
2. **1662:** În Anglia, Legea Licențierii a stabilit un registru al cărților licențiate, marcând începutul protecției drepturilor de autor.
3. **1710:** Statutele reginei Ana au fost primele legi care acordau drepturi autorilor pentru o perioadă fixă de timp.
4. **1886:** Convenția de la Berna a stabilit limitele protecției dreptului de autor la nivel internațional, fiind încă în vigoare și astăzi.

Reglementări

1. **Dreptul de Autor:** Protejează operele literare, artistice și tehnice. În România, primul act normativ a fost Legea nr. 126/1923 asupra proprietății literare și artistice.
2. **Brevete de Invenție:** Protejează soluțiile sau ideile originale. Brevetele sunt esențiale pentru stimularea inovației și progresului tehnologic. „Legea brevetelor de invențiune” - prima lege privind brevetele de invenție din România (1860).
3. **Mărci Înregistrate:** Protejează modul de identificare a unui producător sau a unei surse de reputație. În UE, cadrul juridic pentru mărci este armonizat prin Directiva (UE) 2015/2436.
4. **Convenții Internaționale:** Acordul TRIPS al Organizației Mondiale a Comerțului și tratatele internaționale ale Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) sunt esențiale pentru armonizarea protecției DPI la nivel global.

¹ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005, p.1.

Obiective

Scopul principal al drepturilor de proprietate intelectuală este de a încuraja crearea unei mari varietăți de bunuri intelectuale, oferind stimulente economice pentru inovare și creativitate. Aceste drepturi permit creatorilor să profite de pe urma muncii lor, asigurând astfel un mediu propice pentru dezvoltarea culturală și tehnologică.

Proprietatea intelectuală (PI) în era digitală se confruntă cu numeroase provocări datorită evoluției rapide a tehnologiei și a modului în care informația este creată, distribuită și consumată. Iată câteva dintre principalele provocări:

1. Pirateria Digitală

- **Descriere:** Distribuirea neautorizată a conținutului protejat prin drepturi de autor, cum ar fi filme, muzică, software și cărți, este o problemă majoră.
- **Impact:** Pierderi financiare semnificative pentru creatori și companii, afectând motivația pentru inovație și creație.

2. Protecția Datelor și Confidențialitatea

- **Descriere:** Gestionarea și protejarea datelor personale și sensibile devin din ce în ce mai complexe.
- **Impact:** Necesitatea de a echilibra protecția datelor cu drepturile de proprietate intelectuală, în special în contextul big data și al învățării automate.

3. Inovația Tehnologică Rapidă

- **Descriere:** Tehnologiile emergente, cum ar fi blockchain, IA și calculul cuantic, schimbă modul în care sunt create și protejate operele intelectuale.
- **Impact:** Legislația trebuie să țină pasul cu inovațiile tehnologice pentru a asigura o protecție adecvată.

4. Globalizarea și Jurisdicțiile Multiple

- **Descriere:** Proprietatea intelectuală trebuie protejată la nivel global, dar legile variază semnificativ între țări.
- **Impact:** Dificultăți în aplicarea drepturilor de PI și în combaterea încălcărilor transfrontaliere.

5. Conținut Generat de Utilizatori

- **Descriere:** Platformele online permit utilizatorilor să creeze și să distribuie conținut, ceea ce poate duce la încălcări neintenționate ale drepturilor de autor.
- **Impact:** Necesitatea de a educa utilizatorii și de a implementa mecanisme eficiente de gestionare a drepturilor de autor.

6. Deepfakes și Manipularea Conținutului

- **Descriere:** Tehnologiile de creare a conținutului falsificat sau manipulat, cum ar fi deepfakes, ridică probleme legate de autenticitate și drepturi de autor.

- **Impact:** Provocări în identificarea și combaterea conținutului falsificat, protejând în același timp drepturile creatorilor originali.

7. Epuizarea Drepturilor Digitale

- **Descriere:** Conceptul de epuizare a drepturilor, care permite revânzarea produselor fizice protejate prin drepturi de autor, este dificil de aplicat în contextul digital.
- **Impact:** Necesitatea de a redefini și adapta legislația pentru a reflecta realitățile pieței digitale.

Aceste provocări necesită soluții inovatoare și colaborare între guverne, industrie și utilizatori pentru a asigura un echilibru între protecția drepturilor de proprietate intelectuală și accesul liber la informație și cultură.

DREPTURI DE AUTOR:

1. Drepturile de autor – protejează creațiile estetice și artistice originale, fie că sunt creații literare, muzicale, dramatice sau artistice, inclusiv programele de calculator.

2. Drepturile conexe drepturilor de autor – protejează artiștii interpreți sau executanți, pentru propriile interpretări sau execuții, producătorii de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări, producătorii de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări și organisme de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe.

3. Dreptul sui-generis asupra bazelor de date – poartă asupra bazelor de date, de orice tip ar fi acestea.

DREPTURI ASUPRA CREAȚIILOR NOI:

1. Dreptul asupra brevetelor – protejează soluțiile tehnice la probleme tehnice, atâta vreme cât sunt noi, inventive și aplicabile industrial.

2. Dreptul asupra modelelor de utilitate – protejează invențiile tehnice noi, care depășesc nivelul simplei îndemânări profesionale și sunt susceptibile de aplicabilitate industrială.

3. Dreptul asupra desenelor sau modelelor – protejează aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două sau trei dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale ale produsului în sine și/sau ornamentația acestuia.

4. Dreptul asupra varietăților de animale și a soiurilor de plante – deși momentan există numeroase dezbateri legate de protecția varietăților de animale (care nu se bucură de o protecție directă), noile soiuri de plante sunt protejate și în România prin Legea 255/1998.

5. Dreptul asupra topografiilor de circuite integrate – protejează o serie de imagini legate între ele, indiferent de modalitatea în care acestea sunt fixate sau codate,

reprezentând configurația tridimensională a straturilor care compun un produs semiconductor și în care fiecare imagine reproduce desenul sau o parte din desenul unei suprafețe a produsului semiconductor, în orice stadiu al fabricației sale.

DREPTURILE ASUPRA SEMNELOR DISTINCTIVE DIN ACTIVITATEA DE COMERȚ:

1. Dreptul asupra mărcii – protejează semnele distinctive care servesc la diferențierea de către public a produselor și serviciilor unui comerciant de produsele și serviciile de același fel ori de produsele și serviciile similare ale altor comercianți.

2. Dreptul asupra indicațiilor geografice – protejează denumirile unui anumit teritoriu geografic utilizat pentru descrierea unui anumit produs originar din respectivul teritoriu, produs, prelucrat sau preparat în respectivul teritoriu, produs care posedă o calitate specifică, o reputație sau alte caracteristici atribuibile respectivului teritoriu.

REȚINEȚI!

- **Conceptul de proprietate intelectuală.** „Proprietatea intelectuală” desemnează ansamblul normelor juridice care reglementează crearea, utilizarea și protecția bunurilor necorporale rezultate din activitatea creatoare a spiritului uman. Se distinge de proprietatea materială prin obiectul său – idei, opere, creații, inovații – care, deși imateriale, beneficiază de protecție juridică pentru a stimula creativitatea și progresul tehnologic. Principiul de bază: autorul/inventatorul trebuie să obțină un beneficiu moral și patrimonial pentru efortul său creativ.
- **Obiectul proprietății intelectuale:**
 - **Dreptul de autor și drepturile conexe:** opere literare, artistice, științifice, programe pentru calculator, baze de date, interpretări artistice, fonograme etc.
 - **Proprietatea industrială:** invenții, mărci, indicații geografice, desene și modele industriale, soiuri de plante, topografii de circuite integrate.
 - **Domenii conexe:** protecția know-how-ului, secretelor comerciale și combaterea concurenței neloiale.
- **Izvoarele dreptului proprietății intelectuale:**
 - **Izvoare interne:**
 - Constituția României (art. 44 – protecția proprietății, inclusiv intelectuale).
 - Legi speciale: Legea nr. 8/1996 (dreptul de autor), Legea nr. 64/1991 (brevete), Legea nr. 84/1998 (mărci), Legea nr. 129/1992 (desene și modele).
 - **Izvoare internaționale și europene:**
 - Convenția de la Berna (1886) pentru protecția operelor literare și artistice.
 - Convenția de la Paris (1883) pentru protecția proprietății industriale.
 - Acordul TRIPS (1994).

- Regulamente și directive ale Uniunii Europene (ex. Regulamentul 2017/1001 privind marca UE).

- **Evoluția istorică a protecției proprietății intelectuale.** Antichitate și Evul Mediu: protecția creațiilor se realiza prin privilegii acordate de autorități (ex. monopoluri comerciale sau de tipărire). Epoca modernă: Sec. XV–XVI: primele privilegii tipografice în Italia și Franța. 1710: Statutul Reginei Ana (Anglia) – prima lege modernă privind dreptul de autor. Sec. XIX: adoptarea convențiilor internaționale (Paris – 1883, Berna – 1886). Secolul XX și XXI: extinderea protecției asupra operelor științifice, tehnologice și digitale; apariția protecției software-ului, bazelor de date și a noilor forme de creație digitală. Tendința actuală: armonizarea legislativă la nivel internațional și european, răspuns la provocările tehnologiei digitale și ale inteligenței artificiale.

2. DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE – DEFINIȚIE, NATURA JURIDICĂ, OBIECTUL PROTECȚIEI

DREPTURILE DE AUTOR = ansamblul format din drepturi morale și patrimoniale și la instituția dreptului de autor ca instrument de protecție a autorilor și operelor lor².

Subiectele dreptului de autor.

- Autorul operei: doar persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera
- Succesorii în drepturi ai autorului (cei care moștenesc drepturi morale și patrimoniale și cesionarii convenționali sau legali ai drepturilor patrimoniale)
- Organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor (exercită și unele drepturi nepatrimoniale)
- Persoana fizică sau juridică din inițiativa, sub responsabilitatea și sub numele căreia a fost creată opera – în cazul operelor colective (nu este autor, dar este subiect secundar al dreptului de autor)
- Persoana fizică sau juridică ce face publică, cu acordul autorului, o operă sub formă anonimă sau sub un pseudonim ce nu permite identificarea autorului.³

Dreptul de autor protejează operele indiferent de modalitatea de realizare a respectivelor opere⁴, dacă sunt întrunite condițiile:

1. Opera să fi fost realizată, să îmbrace o formă concretă de exprimare care să o facă obiectiv perceptibilă; opera să fie susceptibilă de aducere la cunoștință publică; legea exclude de la protecție ideile, teoriile, conceptele, descoperirile științifice, procedeele, metodele de funcționare sau conceptele matematice ca atare și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare; o știrile și informațiile de presă; simplele fapte și date;

2. Orice operă care îmbracă o formă de exprimare perceptibilă simțurilor este susceptibilă de a fi adusă la cunoștință publică (opere literare „propriu-zise”, publicistică, discursuri, pledoarii, conferințe, opere științifice – de ex., cursuri, tratate, manuale școlare etc. -, programe pentru PC, compoziții muzicale, opere coregrafice, audiovizuale, numere de circ, pantomimă, opere artistice – picturi, sculpturi etc., fotografice și derivate ale acestora – de ex., culegeri de asemenea opere).

3. Opera să fie originală.⁵

Formalități pentru protecția drepturilor de autor: constituirea unui „depozit” (Registrul național de opere). Nerespectarea obligației de trimitere a documentelor cu titlu de depozit legal în termen de 30 de zile de la data apariției constituie *contravenție* și se sancționează cu amendă iar în cazul săvârșirii în mod repetat a contravenției se poate dispune anularea autorizării de funcționare a producătorilor.

Conform art. 9 din Legea 8/1996 sunt excluse de la protecție: „a) ideile, teoriile, conceptele, descoperirile științifice, procedeele, metodele de funcționare sau conceptele matematice ca atare și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare,

² Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005, p.33.

³ V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1, Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, Editura C.H. Beck, București, 2016.

⁴ Potrivit art. 7 din Legea 8/1996: „Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor [...]”.

⁵ V. Roș, op.cit., 2016.

de scriere, de explicare sau de exprimare; b) textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară și traducerile oficiale ale acestora; c) simbolurile oficiale ale statului, ale autorităților publice și ale organizațiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul și medalia; d) mijloacele de plată; e) știrile și informațiile de presă; f) simplele fapte și date.”

Categorii de drepturi conferite prin lege:

- **Drepturi morale** (dreptul de divulgare a operei, dreptul la recunoașterea calității de autor (cunoscut și ca dreptul la paternitate asupra operei), dreptul la nume, dreptul la inviolabilitatea operei (cunoscut și ca dreptul la integritate) și dreptul de retractare a operei)
- **Drepturi patrimoniale** (dreptul de a utiliza opera și dreptul de suită, respectiv dreptul de a încasa o cotă-parte din prețul de vânzare obținut la orice revânzare a operei ulterioară primei înstrăinări de către autor și dreptul de a fi informat în legătură cu locul unde se află opera sa).

Limitele exercitării dreptului de autor:

- drepturile patrimoniale de autor durează tot timpul vieții autorului iar după moartea acestuia se transmit prin moștenire, potrivit legislației civile, pe o perioadă de 70 de ani, oricare ar fi data la care opera a fost adusă la cunoștință publică în mod legal. Dacă nu există moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație;

- copia privată;
- limitările pentru folosință publică (de ex., reproducerea unei opere în cadrul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative ori pentru scopuri de siguranță publică; ♣ utilizarea de scurte citate dintr-o operă, în scop de analiză, comentariu sau critică ori cu titlu de exemplificare, în măsura în care folosirea lor justifică întinderea citatului; ♣ utilizarea de articole izolate sau de scurte extrase din opere în publicații, în emisiuni de radio sau de televiziune ori în înregistrări sonore sau audiovizuale, destinate exclusiv învățământului, precum și reproducerea pentru învățământ, în cadrul instituțiilor de învățământ sau de ocrotire socială, de articole izolate sau de scurte extrase din opere, în măsura justificată de scopul urmărit; ♣ reproducerea pentru informare și cercetare de scurte extrase din opere, în cadrul bibliotecilor, muzeelor, filmotecilor, fonotecilor, arhivelor instituțiilor publice culturale sau științifice, care funcționează fără scop lucrativ; reproducerea integrală a exemplarului unei opere este permisă, pentru înlocuirea acestuia, în cazul distrugerii, al deteriorării grave sau al pierderii exemplarului unic din colecția permanentă a bibliotecii sau a arhivei respective; ♣ reproducerile specifice realizate de bibliotecile accesibile publicului, de instituțiile de învățământ sau de muzee ori de către arhive, care nu sunt realizate în scopul obținerii unui avantaj comercial sau economic, direct ori indirect; ♣ reproducerea, cu excluderea oricăror mijloace care vin în contact direct cu opera, distribuirea sau comunicarea către public a imaginii unei opere de arhitectură, artă plastică, fotografică sau artă aplicată, amplasată permanent în locuri publice, în afara cazurilor în care imaginea operei este subiectul principal al unei astfel de reproduceri, distribuiri sau comunicări și dacă este utilizată în

scopuri comerciale; ♣ reprezentarea și executarea unei opere în cadrul activităților instituțiilor de învățământ, exclusiv în scopuri specifice și cu condiția ca atât reprezentarea sau executarea, cât și accesul publicului să fie fără plată; utilizarea operelor în timpul celebrărilor religioase sau al ceremoniilor oficiale organizate de o autoritate publică; ♣ utilizarea, în scopuri publicitare, a imaginilor operelor prezentate în cadrul expozițiilor cu acces public sau cu vânzare, al târgurilor, licitațiilor publice de opere de artă, ca mijloc de promovare a evenimentului, excluzând orice utilizare comercială; ♣ reproducerea, distribuirea, radiodifuzarea sau comunicarea către public, fără un avantaj direct sau indirect, comercial sau economic de scurte extrase din articole de presa și reportaje radiofonice sau televizate, în scopul informării asupra problemelor de actualitate, cu excepția celor pentru care o astfel de utilizare este, în mod expres, rezervată; ♣ de scurte fragmente ale conferințelor, alocuțiunilor, pledoariilor și ale altor opere de același fel, care au fost exprimate oral în public, cu condiția ca aceste utilizări să aibă ca unic scop informarea privind actualitatea; ♣ de scurte fragmente ale operelor, în cadrul informațiilor privind evenimentele de actualitate, dar numai în măsura justificată de scopul informării; de opere, în cazul utilizării exclusiv pentru ilustrare în învățământ sau pentru cercetare științifică; ♣ de opere, în beneficiul persoanelor cu handicap, care sunt direct legate de acel handicap și în limita cerută de handicapul respectiv.

DREPTURILE CONEXE:

1. Drepturile conexe ale artiștilor interpreți sau executanți, pentru propriile interpretări sau execuții

- **Drepturi morale:** ♣ Dreptul de a pretinde recunoașterea paternității propriiei interpretări sau execuții ♣ Dreptul de a pretinde ca numele sau pseudonimul său să fie indicat sau comunicat la fiecare spectacol și la fiecare utilizare a înregistrării acestuia ♣ Dreptul de a pretinde respectarea calității prestației sale și de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanțiale a interpretării ori execuției sale sau oricărei încălcări a drepturilor sale, care ar prejudicia grav onoarea ori reputația sa

- **Drepturi patrimoniale** ♣ Artistul interpret sau executant are dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice: • fixarea interpretării sau a execuției sale • reproducerea interpretării sau a execuției fixate • distribuirea interpretării sau a execuției fixate • închirierea interpretării sau a execuției fixate • împrumutul interpretării sau al execuției fixate • importul în vederea comercializării pe piața internă a interpretării sau a execuției fixate • radiodifuzarea și comunicarea publică ale interpretării sau ale execuției sale, cu excepția cazului în care interpretarea ori execuția a fost deja fixată sau radiodifuzată, caz în care nu are dreptul decât la remunerație echitabilă • punerea la dispoziția publicului a interpretării sau a execuției sale fixate, astfel încât să poată fi accesată, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public • retransmiterea prin cablu a interpretării sau a execuției fixate.

2. Drepturile conexe ale producătorilor de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări

- **Drepturi morale:** ♣ Dreptul de a înscrie numele sau denumirea sa pe suporturile înregistrărilor sale sonore

- **Drepturi patrimoniale:** ♣ Producătorii de înregistrări sonore are dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice: • reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor

înregistrări sonore • distribuirea propriilor înregistrări sonore • închirierea propriilor înregistrări sonore • împrumutul propriilor înregistrări sonore • importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor legal realizate a propriilor înregistrări sonore • radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări sonore, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care nu are dreptul decât la remunerație echitabilă • punerea la dispoziția publicului a propriilor înregistrări sonore, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public • retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări sonore.

3. Drepturile conexe ale producătorilor de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări

- **Drepturi morale:** ♣ Dreptul de a înscrie numele sau denumirea sa pe suporturile înregistrărilor sale audiovizuale

- **Drepturi patrimoniale** ♣ Producătorii de înregistrări audiovizuale au dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice: • reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor înregistrări audiovizuale • distribuirea propriilor înregistrări audiovizuale • închirierea propriilor înregistrări audiovizuale • împrumutul propriilor înregistrări audiovizuale • importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor legal realizate a propriilor înregistrări audiovizuale • radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări audiovizuale, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care nu are dreptul decât la remunerație echitabilă • punerea la dispoziția publicului a propriilor înregistrări audiovizuale, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public • retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări audiovizuale.

4. Drepturile conexe ale organismelor de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe

- **Drepturi patrimoniale:** ♣ Organismele de radiodifuziune și televiziune au dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice: • fixarea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune • reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost transmise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit • distribuirea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport • importul, în vederea comercializării pe piața internă, a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport • retransmiterea sau reemiterea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune prin mijloace fără fir, prin fir, prin cablu, prin satelit sau prin orice alt procedeu similar, precum și prin orice alt mod de comunicare către public, inclusiv retransmiterea pe Internet • comunicarea publică a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune în locuri accesibile publicului, cu plata intrării • închirierea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, fixate pe orice tip de suport • împrumutul propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport • punerea la dispoziția publicului a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau

de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost emise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, astfel încât să poată fi accesate în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.

Protecția Drepturilor de Autor în Mediul Digital

În era digitală, protecția drepturilor de autor se confruntă cu noi provocări și necesită adaptări legislative și tehnologice. Iată câteva aspecte esențiale:

1. Legislația și Directivele UE:

- [Directiva \(UE\) 2019/790 privind dreptul de autor pe piața unică digitală a fost adoptată pentru a moderniza și armoniza legislația privind drepturile de autor în contextul digital¹.](#)
- [Aceasta include excepții obligatorii pentru utilizarea materialelor protejate în scopuri educaționale, de cercetare și pentru conservarea patrimoniului cultural².](#)

2. Tehnologii de Protecție:

- Utilizarea tehnologiilor DRM (Digital Rights Management) pentru a controla accesul și utilizarea conținutului digital.
- [Platformele online sunt obligate să obțină licențe pentru operele protejate încărcate de utilizatori, asigurând astfel remunerarea corectă a creatorilor².](#)

3. Provocări și Soluții:

- Pirateria digitală rămâne o problemă majoră, iar soluțiile includ monitorizarea și eliminarea conținutului neautorizat de pe platformele online.
- Educația utilizatorilor și implementarea de mecanisme eficiente de gestionare a drepturilor de autor sunt esențiale pentru protejarea PI.

REȚINEȚI!

- **Definiția dreptului de autor.** Dreptul de autor reprezintă ansamblul normelor juridice care reglementează raporturile referitoare la crearea și utilizarea operelor intelectuale de natură literară, artistică sau științifică. Legea nr. 8/1996 definește dreptul de autor ca dreptul exclusiv al autorului asupra operei sale, cu privire la utilizarea și exploatarea acesteia, precum și dreptul la recunoașterea calității de autor. Esența: protejarea legăturii **personale și patrimoniale** dintre autor și opera sa.
- **Natura juridică a dreptului de autor.** Dreptul de autor are o **dublă natură juridică**:
 - **Drept personal nepatrimonial (moral):** reflectă legătura indestructibilă dintre autor și operă (ex. dreptul la paternitate, la integritatea operei, la retractare).

- **Drept patrimonial:** conferă autorului dreptul exclusiv de a exploata opera și de a obține beneficii economice (ex. reproducere, distribuire, comunicare publică).
- Este un **drept de proprietate sui generis**: se aseamănă cu dreptul de proprietate clasic, dar are particularități:
 - obiect imaterial,
 - durată limitată a protecției (viața autorului + 70 de ani),
 - se poate transmite doar partea patrimonială.

- **Obiectul protecției dreptului de autor:**

- **Operele originale de creație intelectuală**, indiferent de modul sau forma de exprimare, cum ar fi:

- opere literare (cărți, articole, poezii, programe pentru calculator, baze de date);
- opere muzicale, dramatice, coregrafice;
- opere de artă plastică, grafică, arhitectură;
- opere fotografice, cinematografice și audiovizuale;
- conferințe, prelegeri, pledoarii juridice, predări universitare (dacă au caracter de originalitate).

- **Nu sunt protejate:** ideile, teoriile, conceptele, legile și actele normative, procedeele matematice, știrile de presă, simplele informații sau titlurile banale.

- **Drepturile conexe.** Reprezintă drepturile acordate unor persoane care, deși nu sunt autori ai operei, contribuie la realizarea și valorificarea acesteia.

- **Titulari ai drepturilor conexe:**

- **Artiștii interpreți sau executanți** (actori, cântăreți, instrumentiști).
- **Producătorii de fonograme și de opere audiovizuale.**
- **Organismele de radiodifuziune și televiziune.**

Drepturile conexe se aseamănă cu dreptul de autor, dar sunt distincte: protejează prestațiile, fixările sau difuzările, nu opera în sine.

✦ **Concluzie:** Dreptul de autor și drepturile conexe formează împreună nucleul protecției creațiilor intelectuale în sfera literar-artistică, având rolul de a stimula creativitatea și a garanta o remunerație echitabilă pentru autori și colaboratori.

3. TITULARII DREPTULUI DE AUTOR – AUTORI, COAUTORI, ALȚI TITULARI

- **Definiție. Autorul** este persoana fizică care creează o operă originală de literatură, artă sau știință. Legea nr. 8/1996 precizează că autorul este titularul inițial al dreptului de autor. **Coautorii** sunt persoanele care contribuie împreună la realizarea unei opere comune, în mod original, cu intenția de colaborare.
- **Alți titulari** pot fi:
 - Persoanele care dobândesc drepturi patrimoniale prin cesiune sau moștenire;
 - Angajatorii, în cazurile în care opera este creată de salariat în cadrul raportului de muncă și în condițiile prevăzute de lege.
- **Natura juridică. Drepturile morale** rămân întotdeauna la autor sau coautori și sunt **inalienabile și imprescriptibile**. Exemple: dreptul la paternitate, dreptul la integritatea operei. **Drepturile patrimoniale** pot fi **transferate sau licențiate** către terți, inclusiv angajatori sau edituri.
- **Obiectul protecției.** Opera creată, indiferent de forma de exprimare (scris, audio, video, software). În cazul operelor colective, protecția se aplică atât contribuțiilor individuale ale coautorilor, cât și operei în ansamblu.
- **Aspecte legislative și instituționale.** Legea nr. 8/1996, art. 9–17 (definirea autorului, coautorilor și a altor titulari). Înregistrarea operei nu este obligatorie pentru protecție, dar poate fi utilă pentru dovezi în litigii (prin OSIM sau alte organisme de protecție a drepturilor de autor).
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Manual universitar:** Un manual creat de mai mulți profesori – drepturile morale sunt comune, drepturile patrimoniale pot fi împărțite sau cedate editorului.
 - **Software creat de angajați:** Drepturile patrimoniale asupra programului pot reveni angajatorului, conform contractului de muncă și legii.
 - **Opera colectivă literară:** Un roman scris de mai mulți autori colaborativi – fiecare coautor are drepturi morale asupra contribuției proprii și drepturi patrimoniale proporțional cu contribuția.

4. CONȚINUTUL DREPTULUI DE AUTOR – DREPTURI MORALE ȘI PATRIMONIALE

- **Definiție.** Dreptul de autor se compune din două categorii principale:
- 1. **Drepturi morale** – protejează legătura personală a autorului cu opera sa și recunoașterea creației:
 - Dreptul la **paternitate**: recunoașterea autorului ca fiind creatorul operei;
 - Dreptul la **integritatea operei**: protecția împotriva modificărilor neautorizate care ar putea prejudicia reputația autorului;
 - Dreptul de **retragere sau modificare**: autorul poate retrage opera din circulație sau o poate modifica, în anumite condiții;
 - Dreptul de a decide asupra **publicării operei și divulgării acesteia**.
- 2. **Drepturi patrimoniale** – permit valorificarea economică a operei:
 - Dreptul de **reproducere**: copierea operei în orice formă;
 - Dreptul de **distribuție**: vânzarea sau transmiterea operei către public;
 - Dreptul de **comunicare publică**: prezentarea operei în public, inclusiv online;
 - Dreptul de **adaptare și traducere**: modificarea operei pentru a crea lucrări derivate;
 - Dreptul de **licențiere și cesiune**: transferul sau acordarea unor drepturi patrimoniale altor persoane sau entități.
- **Natura juridică:**
 - **Drepturile morale** sunt **inalienabile și imprescriptibile**, rămânând întotdeauna la autor chiar dacă drepturile patrimoniale sunt cedate.
 - **Drepturile patrimoniale** sunt **transferabile** și pot fi valorificate economic prin licențe sau cesiuni.
- **Obiectul protecției:** Opera creată de autor, indiferent de suport sau formă de exprimare (literară, artistică, muzicală, software etc.).

Drepturile patrimoniale permit exploatarea economică, iar drepturile morale asigură recunoașterea și integritatea operei.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 8/1996, art. 18–29.
 - Autorul poate înregistra opera pentru protecție probatorie la OSIM sau alte organisme de protecție, dar înregistrarea nu este obligatorie.

- **Exemple practice / spețe:**

- **Carte publicată:** Drepturile patrimoniale sunt cedate editurii pentru reproducere și distribuire, dar autorul păstrează drepturile morale.
- **Software dezvoltat de angajat:** Angajatorul poate deține drepturile patrimoniale pentru exploatarea comercială, dar angajatul păstrează drepturile morale asupra creației.
- **Interpretare muzicală:** Compozitorul cedează drepturile patrimoniale unui producător de fonograme, dar își păstrează dreptul moral de a fi recunoscut ca autor.

5. DURATA ȘI LIMITELE DREPTULUI DE AUTOR – TERMENE DE PROTECȚIE, LIMITĂRI ȘI EXCEPȚII

- **Definiție / Concept:**

- **Durata dreptului de autor** se referă la perioada de timp în care titularul are drepturi exclusive asupra operei sale, atât din perspectiva morală, cât și patrimonială.
- **Limitările și excepțiile** permit utilizarea operei fără consimțământul autorului, în anumite condiții prevăzute de lege, pentru echilibrarea interesului public și al titularului.

- **Termene de protecție:**

- Drepturile patrimoniale asupra operei durează, în general, **viața autorului + 70 de ani** după deces (art. 32 din Legea nr. 8/1996).
- Pentru operele colective, anonime sau pseudonime, durata se calculează de la **data publicării**.
- Drepturile morale sunt **inalienabile și imprescriptibile**, rămânând la autor sau moștenitorii săi chiar după expirarea drepturilor patrimoniale.

- **Limitări și excepții:**

Dreptul de autor poate fi limitat în următoarele situații:

- **Utilizare în scopuri educative și de cercetare:** copierea sau citarea parțială pentru studiul academic.
- **Citate și recenzii:** reproducerea unei părți din operă cu menționarea sursei.
- **Uz privat:** reproducerea operei pentru consum personal, fără scop comercial.
- **Biblioteci și arhive:** reproducerea operei pentru conservare sau cercetare.
- **Evenimente culturale și prezentări:** prezentarea publică limitată fără scop comercial.

- **Aspecte legislative:**

- Legea nr. 8/1996, art. 30–36.
- Directive europene și convenții internaționale (Berna, WCT, TRIPS) definesc standardele de protecție și excepțiile aplicabile.

- **Exemple practice / spețe:**

- **Film vechi:** Un film realizat în 1950 poate fi utilizat fără acord, deoarece drepturile patrimoniale au expirat.

- **Lucrare științifică:** Citatul unei părți dintr-un articol publicat pentru prezentare academică este permis fără licență.
- **Biblioteci digitale:** Copierea și stocarea operelor pentru arhivare și cercetare este legală, cu respectarea condițiilor de utilizare.

6. TRANSMITEREA DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR – CESIUNEA ȘI LICENȚELE

CONTRACTUL DE CESIUNE DE DREPTURI DE AUTOR = „convenția prin care autorul sau titularul drepturilor patrimoniale de autor transmite totalitatea sau o parte a drepturilor sale patrimoniale de autor asupra unei opere către o altă persoană, de regulă, în schimbul unui preț.”⁶

- *cesiune exclusivă* (cedentul nu mai poate folosi el însuși opera în modalitățile, pe termenul, și în teritoriul pentru care au fost cedate)
- *cesiune neexclusivă* (pe bază de licență)
- Contractul de editare
- Contractul de comandă

MODALITĂȚI NOI DE TRANSMITERE:

Contractele Inteligente și Proprietatea Intelectuală

Contractele inteligente sunt programe informatice care rulează pe blockchain și execută automat termenii unui contract atunci când sunt îndeplinite anumite condiții. În domeniul proprietății intelectuale, acestea pot fi utilizate astfel:

1. Automatizarea Licențelor:

- Contractele inteligente pot automatiza procesul de licențiere a drepturilor de autor, asigurându-se că plățile sunt efectuate automat atunci când sunt utilizate operele protejate².
- Acestea pot include termeni specifici privind utilizarea, distribuția și remunerarea pentru operele protejate².

2. Transparență și Securitate:

- Blockchain-ul oferă un registru transparent și imuabil al tranzacțiilor, ceea ce ajută la prevenirea disputelor și la asigurarea respectării termenilor contractuali².
- Contractele inteligente pot fi utilizate pentru a urmări utilizarea și distribuția operelor protejate, oferind o evidență clară și verificabilă².

Avantajele și Dezavantajele Drepturilor de Autor asupra Codului Sursă Deschis (Open Source)

Drepturile de autor asupra codului sursă deschis au atât avantaje, cât și dezavantaje.

⁶ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat, All Beck, București, 2005, p.351.

Avantaje:

1. Colaborare și Inovație:

- Codul sursă deschis permite colaborarea între dezvoltatori din întreaga lume, accelerând inovația și îmbunătățirea software-ului³.
- Utilizatorii pot modifica și îmbunătăți codul, contribuind la dezvoltarea unor soluții mai robuste și mai eficiente³.

2. Transparență:

- Codul sursă deschis oferă transparență, permițând utilizatorilor să verifice securitatea și integritatea software-ului³.
- Aceasta poate crește încrederea utilizatorilor în software-ul utilizat³.

Dezavantaje:

1. Lipsa Protecției Comerciale:

- Codul sursă deschis poate fi utilizat de oricine, ceea ce poate duce la pierderea avantajului competitiv pentru companiile care dezvoltă software-ul³.
- Este dificil să se monetizeze direct software-ul open source, deoarece utilizatorii pot accesa și utiliza codul gratuit³.

2. Risc de Abuz:

- Codul sursă deschis poate fi utilizat în mod necorespunzător sau pentru scopuri malițioase, deoarece este accesibil publicului³.
- Este necesară o gestionare atentă a licențelor pentru a asigura respectarea termenilor de utilizare³.

¹: https://europa.eu/youreurope/business/running-business/intellectual-property/index_ro.htm ³: <https://ro.ablison.com/avantajele-%C8%99i-dezavantajele-dreptului-de-autor/> ²: <https://www.startupcafe.ro/smart-tech/startup-blockchain-prevenire-furt-drepturi-autor-evaluare-pest-2-miliarde-dolari.htm>

Licențele open source

Licențele open source sunt acorduri legale care specifică termenii sub care codul sursă al unui software poate fi utilizat, modificat și distribuit. Aceste licențe încurajează colaborarea și schimbul liber de idei, permițând altora să acceseze, să modifice, să îmbunătățească și să reutilizeze codul sursă pentru propriile proiecte¹.

Tipuri de Licențe Open Source

1. Licențe Permissive:

- **Exemple:** MIT License, Apache License, BSD Licenses.
- **Caracteristici:** Permit utilizarea, modificarea și redistribuirea software-ului cu foarte puține restricții. De obicei, cer doar atribuirea autorului original și o declinare a responsabilității¹.

2. Licențe Copyleft:

- **Exemple:** GNU General Public License (GPL), GNU Lesser General Public License (LGPL), Mozilla Public License (MPL).
- **Caracteristici:** Cer ca orice lucrare derivată să fie distribuită sub aceeași licență, asigurând astfel că modificările rămân open source¹.

Cum Funcționează Licențele Open Source

1. Utilizare și Modificare:

- Utilizatorii pot descărca, utiliza și modifica codul sursă conform termenilor licenței. De exemplu, licențele permissive permit modificări fără prea multe restricții, în timp ce licențele copyleft cer ca modificările să fie distribuite sub aceeași licență¹.

2. Distribuție:

- Codul sursă modificat poate fi redistribuit, iar termenii licenței originale trebuie respectați. În cazul licențelor copyleft, orice lucrare derivată trebuie să fie distribuită sub aceeași licență, asigurând astfel că rămâne open source¹.

3. Atribuire:

- Majoritatea licențelor open source cer atribuirea autorului original. Aceasta înseamnă că trebuie să menționezi autorul original în documentația software-ului modificat¹.

Avantaje și Dezavantaje

Avantaje:

- **Colaborare și Inovație:** Permit dezvoltatorilor din întreaga lume să colaboreze și să inoveze împreună.
- **Transparență:** Utilizatorii pot verifica securitatea și integritatea software-ului.
- **Costuri Reduse:** Software-ul open source este de obicei gratuit, reducând costurile pentru utilizatori și dezvoltatori².

Dezavantaje:

- **Lipsa Protecției Comerciale:** Codul poate fi utilizat de oricine, ceea ce poate duce la pierderea avantajului competitiv.
- **Risc de Abuz:** Codul poate fi utilizat în mod necorespunzător sau pentru scopuri malițioase².

REȚINEȚI!

- **Definiție / Concept.** Cesiunea reprezintă transferul **definitiv și total** al drepturilor patrimoniale de la autor către un terț. **Licența** este acordul prin care autorul sau titularul drepturilor patrimoniale permite unei terțe persoane să utilizeze opera **pe o perioadă determinată, pe anumite teritorii sau pentru anumite scopuri**, fără a pierde drepturile asupra operei.
- **Natura juridică.** Drepturile patrimoniale pot fi **transferate integral sau parțial**, în timp ce drepturile morale rămân inalienabile la autor. Cesiunea presupune **act juridic transmisibil**, în scris, de regulă prin contract, indicând clar obiectul și întinderea drepturilor transferate. Licența poate fi **exclusivă** (titularul nu mai poate acorda drepturi altor persoane pentru aceeași exploatare) sau **neexclusivă** (mai mulți beneficiari pot utiliza opera simultan).
- **Obiectul protecției:**
 - Drepturile patrimoniale asupra operei: reproducere, distribuire, comunicare publică, adaptare și traducere.
 - Opera poate fi exploatată economic de către cesionar sau licențiat, în limitele contractuale.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 8/1996, art. 41–46, reglementează cesiunea și licențele drepturilor patrimoniale.
 - Contractul trebuie să fie **scris și detaliat**, pentru a evita litigii privind întinderea drepturilor cedate sau licențiate.
 - Înregistrarea operațiunilor de cesiune/licențiere la organisme precum OSIM poate fi utilă pentru protecția probatorie.
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Editor publică cartea unui autor:** Autorul cedează drepturile patrimoniale asupra cărții pentru o perioadă de 5 ani, primind remunerație.
 - **Software licențiat:** Un program poate fi utilizat de terți conform licenței, fără ca titularul să piardă drepturile patrimoniale.
 - **Adaptarea unui roman în film:** Autorul poate acorda licență producătorului de film pentru exploatarea operei într-un anumit format sau teritoriu.

Mijloace de protecție a dreptului de autor

Titlul V din Codul civil este dedicat apărării drepturilor nepatrimoniale, art. 252 arătând că „ Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conștiință, creația științifică, artistică, literară sau tehnică.”

Mijloacele de apărare a drepturilor nepatrimoniale sunt reglementate de art. 253 având titlul marginal „Mijloacele de apărare” și de art. 254 având titlul marginal „Apărarea dreptului la nume”. Articolul 253 este un text cu aplicare generală, pentru toate drepturile nepatrimoniale, indiferent de categoria din care fac parte, în timp ce articolul 254 vizează doar apărarea dreptului la nume și la pseudonim.

Articolul 253, în alin. (1), (3) și (4), prevede categoriile de acțiuni civile ce pot fi introduse în fața instanței de judecată de către persoana fizică și – prin trimiterea făcută de art. 257 – de către persoana juridică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate. Acțiunile prevăzute de art. 253 pot fi introduse „oricând”, respectiv înainte de săvârșirea unei fapte ilicite iminente [cu excepția prevăzută la alin. (2)], pe toată perioada săvârșirii ei și după încetarea acesteia, ele fiind imprescriptibile, cu excepția cazului în care prin acțiune se cer despăgubiri sau o reparație patrimonială pentru prejudiciul suferit [alin. (4)].

Toate acțiunile prevăzute de art. 253 sunt acțiuni civile de drept comun, ele nefăcând obiectul unor proceduri speciale, cum ar fi procedura ordonanței președințiale, chiar dacă scopul unora dintre ele justifică urgență:

1. Acțiune pentru interzicerea săvârșirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă [alin. (1) lit. a)]
2. Acțiunea pentru încetarea încălcării dreptului nepatrimonial [alin. (1) lit. b), teza I] - Acțiunea în interzicerea pentru viitor a încălcării dreptului nepatrimonial [alin. (1) lit. b), teza a II-a]
3. Acțiunea în constatarea caracterului ilicit al faptei [alin. (1) lit. c)]
4. Acțiunea pentru obligarea autorului faptei ilicite, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare [alin. (3) lit. a)]
5. Acțiune pentru obligarea autorului faptei ilicite la orice măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat [alin. (3) lit. b)]
6. Acțiune în despăgubiri sau în reparație patrimonială pentru prejudiciul suferit [alin. (4)]

Cele două acțiuni prevăzute de art. 254 pentru apărarea dreptului la nume sau la pseudonim sunt:

- Acțiune pentru recunoașterea dreptului la nume sau pseudonim [alin. (1)]
- Acțiune pentru încetarea atingerii nelegitime a dreptului la nume sau pseudonim [alin. (2)]

Mijloacele speciale de apărare a drepturilor nepatrimoniale prevăzute de art. 253 și 254 C. civ., constând în diverse acțiuni în justiție puse la dispoziția persoanei lezate, vor putea fi utilizate pe calea procedurii de drept comun, cu toate garanțiile procesuale

prevăzute de lege pentru toate părțile. Pentru a asigura o protecție rapidă și eficientă drepturilor nepatrimoniale, din chiar momentul începerii încălcării lor, sau chiar înainte de acest moment, legiuitorul a prevăzut posibilitatea luării, în regim de urgență, a unor măsuri provizorii de apărare, care să dureze până când instanța va soluționa acțiunea de fond pe procedura de drept comun.

Articolul 255 C. civ., având titlul marginal chiar „Măsuri provizorii”, prevede atât condițiile în care aceste măsuri pot fi luate cât și categoriile de măsuri provizorii care pot fi luate de către instanța de judecată la cererea persoanei „care se consideră lezată” în dreptul său nepatrimonial. Dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de prevederile menționate instanța judecătorească va putea să dispună luarea măsurilor provizorii. Potrivit alin. (2) instanța poate să dispună, în special:

- Interzicerea încălcării dreptului nepatrimonial sau a dreptului de proprietate intelectuală [alin. (2) lit. a) teza I]

- Încetarea provizorie a încălcării dreptului nepatrimonial sau a dreptului de proprietate intelectuală [alin. (2) lit. a), teza a-II-a]

- Luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor [alin. (2) lit. b)].

PROTECȚIA DREPTURILOR DE AUTOR este esențială pentru a asigura că creatorii primesc recunoașterea și recompensele cuvenite pentru munca lor. Iată câteva mijloace principale de protecție a drepturilor de autor:

1. Înregistrarea Drepturilor de Autor

- **Descriere:** Deși drepturile de autor sunt dobândite automat la crearea unei opere originale, înregistrarea oficială poate oferi beneficii suplimentare, cum ar fi dovezi legale în caz de dispută.
- **Exemplu:** În multe țări, există oficii naționale pentru drepturi de autor unde creatorii își pot înregistra operele.

2. Utilizarea Licențelor

- **Descriere:** Licențele permit autorilor să stabilească condițiile în care operele lor pot fi utilizate de alții. Acestea pot fi exclusive sau neexclusive și pot specifica drepturile de utilizare, distribuție și modificare.
- **Exemplu:** Licențele Creative Commons sunt frecvent utilizate pentru a permite utilizarea liberă a operelor, cu anumite restricții.

3. Tehnologii de Gestionare a Drepturilor Digitale (DRM)

- **Descriere:** DRM-urile sunt tehnologii care controlează accesul și utilizarea conținutului digital, prevenind copierea neautorizată și distribuția ilegală.
- **Exemplu:** Platformele de streaming, cum ar fi Netflix și Spotify, utilizează DRM pentru a proteja conținutul oferit.

4. Monitorizarea și Aplicarea Drepturilor

- **Descriere:** Monitorizarea utilizării operelor protejate și aplicarea drepturilor de autor prin acțiuni legale împotriva încălcărilor sunt esențiale pentru protecția eficientă.
- **Exemplu:** Companiile pot angaja servicii de monitorizare online pentru a detecta și a elimina conținutul piratat.

5. Educația și Conștientizarea Publicului

- **Descriere:** Informarea publicului despre importanța respectării drepturilor de autor și despre consecințele legale ale încălcării acestora poate reduce pirateria și utilizarea neautorizată.
- **Exemplu:** Campaniile de conștientizare și programele educaționale în școli și universități.

6. Legislația și Reglementările

- **Descriere:** Legislația națională și internațională oferă cadrul legal pentru protecția drepturilor de autor. [Directiva \(UE\) 2019/790 este un exemplu de reglementare care armonizează drepturile de autor pe piața unică digitală¹.](#)
- **Exemplu:** Legea nr. [230/2022 din România reglementează drepturile de autor și drepturile conexe, oferind protecție pentru o gamă largă de opere².](#)

Aceste mijloace de protecție sunt esențiale pentru a asigura că drepturile de autor sunt respectate și că creatorii primesc recunoașterea și recompensele cuvenite pentru munca lor.

²: [Dreptul de autor: ce este și cum poate fi protejat](#) ¹: [Modificări și completări privind dreptul de autor și drepturile conexe](#)

Licențele Creative Commons

Licențele Creative Commons (CC) oferă o modalitate standardizată prin care creatorii pot acorda permisiuni publicului de a utiliza operele lor protejate prin drepturi de autor. Există șase tipuri principale de licențe CC, fiecare cu diferite combinații de condiții:

1. CC BY (Atribuire):

- Permite distribuirea, remixarea, adaptarea și construirea pe baza materialului în orice mediu sau format, cu condiția atribuirii corecte a autorului. Permite utilizarea comercială.

2. CC BY-SA (Atribuire-Distribuire în Condiții Identice):

- Permite aceleași utilizări ca și CC BY, dar orice operă derivată trebuie licențiată sub aceleași condiții.

3. CC BY-NC (Atribuire-NonComercial):

- Permite distribuirea, remixarea, adaptarea și construirea pe baza materialului doar pentru scopuri necomerciale, cu condiția atribuirii corecte a autorului.
4. **CC BY-NC-SA (Atribuire-NonComercial-Distribuire în Condiții Identice):**
- Permite aceleași utilizări ca și CC BY-NC, dar orice operă derivată trebuie licențiată sub aceleași condiții.
5. **CC BY-ND (Atribuire-Fără Derivate):**
- Permite copierea și distribuirea materialului în orice mediu sau format, dar nu permite crearea de opere derivate. Permite utilizarea comercială.
6. **CC BY-NC-ND (Atribuire-NonComercial-Fără Derivate):**
- Permite copierea și distribuirea materialului doar pentru scopuri necomerciale și nu permite crearea de opere derivate¹.

Tehnologiile de Gestionare a Drepturilor Digitale (DRM)

DRM (Digital Rights Management) reprezintă un set de tehnologii utilizate pentru a controla accesul și utilizarea conținutului digital protejat prin drepturi de autor. Aceste tehnologii sunt folosite de producătorii de conținut, editori și deținători de drepturi pentru a preveni copierea neautorizată și distribuirea ilegală a materialelor digitale. Iată câteva funcții principale ale DRM:

1. **Controlul Accesului:**
 - Restricționează accesul la conținut doar pentru utilizatorii autorizați. De exemplu, platformele de streaming folosesc DRM pentru a se asigura că doar abonații plătitori pot accesa conținutul.
2. **Prevenirea Copiilor Neautorizate:**
 - Utilizează criptarea și alte metode pentru a preveni copierea și distribuirea neautorizată a conținutului digital.
3. **Gestionarea Licențelor:**
 - Permite deținătorilor de drepturi să stabilească condițiile de utilizare a conținutului, cum ar fi numărul de dispozitive pe care poate fi accesat conținutul sau durata de timp pentru care este disponibil².

Modificări Recente în Legislația privind Drepturile de Autor

Legislația privind drepturile de autor este în continuă evoluție pentru a se adapta la noile tehnologii și practici digitale. Iată câteva modificări recente:

1. **Legea nr. 69/2022 din România:**

- Această lege modifică și completează Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. [Printre altele, legea transpune Directivele \(UE\) 2019/789 și 2019/790, care stabilesc norme privind exercitarea drepturilor de autor în mediul digital și online³.](#)

2. Directiva (UE) 2019/790:

- Aceasta directivă armonizează drepturile de autor pe piața unică digitală, introducând măsuri pentru îmbunătățirea practicilor de acordare a licențelor și asigurarea unui acces mai larg la conținut. [De asemenea, introduce excepții pentru extragerea de text și date și utilizarea lucrărilor în activitățile digitale și de predare transfrontalieră³.](#)

3. Responsabilitatea Platformelor Online:

- [Noile reglementări responsabilizează mai mult platformele online, cum ar fi YouTube și Facebook, pentru conținutul încărcat de utilizatori, asigurându-se că respectă drepturile de autor³.](#)

Aceste modificări reflectă eforturile continue de a proteja drepturile de autor în era digitală și de a asigura un echilibru între protecția drepturilor de autor și accesul la informație.

1: [Creative Commons Licenses](#) 2: [Gestiunea drepturilor digitale - Wikipedia](#) 3: [Modificări și completări privind dreptul de autor și drepturile conexe](#)

Pe lângă Directiva (UE) 2019/790 privind dreptul de autor pe piața unică digitală, există mai multe alte directive europene care au un impact semnificativ asupra drepturilor de autor și a drepturilor conexe. Iată câteva dintre cele mai relevante:

1. Directiva 2001/29/CE privind Armonizarea Dreptului de Autor în Societatea Informațională

- **Descriere:** Această directivă stabilește norme pentru armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și ale drepturilor conexe în cadrul societății informaționale. [Ea include dispoziții privind drepturile de reproducere, comunicare publică și distribuție a operelor protejate¹.](#)

2. Directiva 2004/48/CE privind Respectarea Drepturilor de Proprietate Intelectuală

- **Descriere:** Această directivă stabilește măsuri, proceduri și remedii necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv drepturile de autor. [Ea include dispoziții privind măsurile provizorii, sechestrul și despăgubirile pentru încălcarea drepturilor¹.](#)

3. Directiva 2012/28/UE privind Operele Orfane

- **Descriere:** Această directivă stabilește norme pentru utilizarea operelor orfane, adică operele protejate prin drepturi de autor pentru care titularii drepturilor nu

pot fi identificați sau localizați. [Ea permite instituțiilor de patrimoniu cultural să digitalizeze și să pună la dispoziție aceste opere¹.](#)

4. Directiva 2014/26/UE privind Gestiunea Colectivă a Drepturilor de Autor și a Drepturilor Conexe

- [Descriere: Această directivă reglementează funcționarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe, asigurând transparența și eficiența în colectarea și distribuirea redevențelor¹.](#)

5. Directiva 96/9/CE privind Protecția Juridică a Bazelor de Date

- [Descriere: Această directivă oferă protecție juridică pentru bazele de date care reprezintă o creație intelectuală proprie prin selecția sau aranjarea conținutului. Ea include drepturi de autor și drepturi sui generis pentru producătorii de baze de date¹.](#)

6. Directiva 2019/789 privind Drepturile de Autor și Drepturile Conexe Aplicabile anumitor Transmisiuni Online și Retransmisiuni

- [Descriere: Această directivă stabilește norme pentru facilitarea licențierii drepturilor de autor și a drepturilor conexe pentru anumite transmisiuni online și retransmisiuni de programe de televiziune și radio¹.](#)

Aceste directive contribuie la crearea unui cadru juridic armonizat în Uniunea Europeană, asigurând protecția drepturilor de autor și facilitând accesul la operele protejate.

¹: [Dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală - EUR-Lex](#)

Brexit-ul a avut un impact semnificativ asupra drepturilor de autor în Marea Britanie. După ieșirea din Uniunea Europeană, Marea Britanie nu mai este obligată să respecte directivele UE privind drepturile de autor. Cu toate acestea, pentru a asigura continuitatea protecției, Marea Britanie a transpus multe dintre aceste directive în legislația națională înainte de Brexit. [De exemplu, drepturile de autor înregistrate în UE înainte de Brexit au fost automat convertite în drepturi echivalente în Marea Britanie¹.](#)

Diferențele între legislația europeană și cea americană privind drepturile de autor

1. Durata protecției:

- **UE:** Drepturile de autor sunt protejate timp de 70 de ani după moartea autorului.
- **SUA:** În general, protecția durează 70 de ani după moartea autorului pentru lucrările create după 1978. Pentru lucrările create înainte de 1978, durata poate varia.

2. Excepții și limitări:

- **UE:** Are o listă exhaustivă de excepții și limitări, cum ar fi utilizarea pentru educație, cercetare și parodie.
- **SUA:** Utilizează conceptul de “fair use”, care permite utilizarea fără permisiune în anumite condiții, cum ar fi comentariul, critica, știrile și educația.

3. Gestiunea colectivă:

- **UE:** Directivele UE promovează gestiunea colectivă a drepturilor de autor, facilitând licențierea multiteritorială.
- **SUA:** Gestiunea colectivă este mai puțin centralizată și variază în funcție de tipul de operă și de organizația de gestiune.

Alte aspecte ale proprietății intelectuale reglementate de directivele europene

Directivele europene acoperă o gamă largă de aspecte ale proprietății intelectuale, inclusiv:

- **Dreptul de suită:** Protejează drepturile autorilor de opere de artă originale la o parte din prețul de revânzare.
- **Protecția bazelor de date:** Oferă protecție juridică pentru bazele de date care implică un efort substanțial în obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului.
- **Drepturile de închiriere și împrumut:** Reglementează drepturile autorilor și ale altor titulari de drepturi în ceea ce privește închirierea și împrumutul operelor lor.
- **Drepturile conexe:** Protejează drepturile artiștilor interpreți sau executanți, producătorilor de fonograme și organizațiilor de radiodifuziune².

7. DREPTURILE CONEXE DREPTULUI DE AUTOR – ARTIȘTI INTERPREȚI, PRODUCĂTORI, ORGANISME DE RADIODIFUZIUNE

- **Definiție. Drepturile conexe** protejează interesele persoanelor care contribuie la valorificarea unei opere, dar nu sunt autorii operei în sine. Aceste drepturi apar pentru a recompensa **intervenția creativă și economică** a interpreților, producătorilor de fonograme și organismelor de radiodifuziune.
- **Titulari:**
 - **Artiști interpreți sau executanți:** persoane fizice care interpretează, execută sau prezintă o operă artistică.
 - **Producători de fonograme:** persoane fizice sau juridice care finanțează și realizează înregistrarea unei interpretări muzicale sau a unei opere audio.
 - **Organisme de radiodifuziune:** entități care difuzează sau retransmit opere protejate prin drepturi de autor, având drepturi de protecție împotriva reproducărilor neautorizate.
- **Natura juridică.** Drepturile conexe sunt **patrimoniale și limitate în timp**, conferind titularilor **dreptul de a controla exploatarea economică** a interpretării sau a înregistrării. În general, durata este **50 de ani de la prima interpretare, înregistrare sau difuzare** (conform legii nr. 8/1996). Drepturile morale ale interpreților includ **recunoașterea paternității și proteja integritatea interpretării**.
- **Obiectul protecției:**
 - Performanța interpretativă (muzică, teatru, dans etc.).
 - Înregistrările sonore și audiovizuale (fonograme, videoclipuri).
 - Difuzarea sau retransmiterea prin radio și televiziune.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 8/1996, art. 45–60 privind drepturile conexe.
 - Convențiile internaționale: Roma (1961), WIPO Performances and Phonograms Treaty (WCT).
 - Organisme colective de gestionare a drepturilor conexe: organizații de tip *collective management* pentru artiști și producători.
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Interpret muzical:** un solist cedează producătorului dreptul de a exploata înregistrarea comercială a unui album, dar păstrează drepturile morale.

- **Televiziune:** radiodifuzorul are drepturi pentru retransmiterea unui concert, dar nu poate modifica opera fără acordul titularilor.
- **Producător de fonograme:** dreptul de a reproduce și distribui fonograma în scop comercial, pentru o perioadă legală de protecție.

8. PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTULUI DE AUTOR ȘI A DREPTURILOR CONEXE – MIJLOACE CIVILE, CONTRAVENȚIONALE ȘI PENALE

- **Definiție / Concept.** Protecția juridică a dreptului de autor și a drepturilor conexe se referă la **mijloacele prin care titularii pot apăra și valorifica drepturile lor** împotriva utilizării neautorizate sau a încălcărilor. Aceasta include **acțiuni civile, sancțiuni contravenționale și răspundere penală**.
- **Mijloace civile:**
 - **Acțiuni în justiție** pentru constatarea încălcării drepturilor de autor sau a drepturilor conexe.
 - **Cereri de daune materiale și morale** pentru prejudicii suferite de titular.
 - **Măsuri preventive:** sechestru asigurator asupra operelor, interdicția exploatarei ilegale.
 - Exemple: plângere civilă împotriva unei edituri care reproduce ilegal o carte sau a unei persoane care distribuie online un film fără autorizație.
- **Mijloace contravenționale:**
 - Sancțiuni administrative pentru încălcarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe.
 - Amenzi aplicate de autorități competente în domeniu (ex. OSIM, ORDA) pentru reproducere, distribuire sau exploatare fără autorizație.
 - Exemple: vânzarea de copii piratate de CD-uri sau DVD-uri în scop comercial.
- **Mijloace penale:**
 - Infrațiuni prevăzute de Codul Penal și Legea nr. 8/1996:
 - Reproducerea, distribuirea sau difuzarea unei opere fără consimțământ, cu scop comercial.
 - Falsificarea sau imitarea operelor protejate.
 - Pedepsele pot include **amendă, închisoare sau confiscarea bunurilor rezultate din infracțiune**.
 - Exemple: pirateria de software sau filme în mediul online; distribuirea de muzică ilegală pe platforme digitale.
- **Aspecte legislative și instituționale**
 - Legea nr. 8/1996 – protecția civilă și penală a drepturilor de autor și conexe.
 - Codul Penal – infracțiuni privind proprietatea intelectuală.

- Convenții internaționale: Berna, WCT, TRIPS.
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Acțiune civilă:** autorul unei lucrări științifice reclamă reproducerea ilegală a articolului său în scop comercial.
 - **Contravenție:** vânzător de CD-uri piratate sancționat cu amendă.
 - **Infrațiune penală:** distribuirea online a software-ului piratat; pedeapsa include închisoare și confiscarea copiilor ilegale.

9. DREPTUL DE PROPRIETATE INDUSTRIALĂ. NOȚIUNI GENERALE

Brevete de invenție. Noi tehnologii și brevete. Algoritmul creat de software. Baze de date

Brevetul este un titlu de protecție specific, eliberat de un organ al administrației de stat, ce are următoarele caracteristici⁷:

- Este eliberat de către organul administrației de stat, la cererea inventatorului sau a succesorului său în drepturi
- Creația protejată prin brevet nu e una de formă ci o creație de fond
- Creația trebuie să îndeplinească condițiile cerute pentru protecție - Confirmă calitatea de inventator a autorului, dreptul de prioritate al acestuia și îi conferă un drept exclusiv de exploatare a invenției pe durată limitată
- Titularul mai are și alte drepturi, pe lângă cel de exploatare exclusivă
- După expirarea perioadei de valabilitate invenția trece în domeniul public și poate fi liber exploatată de terți

Natura juridică a dreptului conferit de brevetul de invenție. Este un drept complex, cu atribute de ordin moral și de ordin patrimonial:

- Drepturile patrimoniale sunt protejate doar după obținerea unui brevet de invenție o Dreptul patrimonial este un drept de exploatare exclusivă a invenției pe un teritoriu determinat și pentru o perioadă de timp limitată o Dreptul patrimonial este transmisibil prin acte între vii și pentru cauză de moarte

Subiectul dreptului = Inventatorul o Este creatorul invenției ♣ Poate fi numai o persoană fizică, nu și o persoană juridică o Nu este în mod necesar și titularul brevetului de invenție o Legea admite coautoratul ♣ Trebuie îndeplinite anumite condiții: • La activitatea de creație să fi participat mai multe persoane • Toate persoanele să fi avut un aport creator la rezolvarea problemelor respective • Nu se recunoaște calitatea de coautor celor care au dat doar un ajutor tehnic neparticipând la activitatea de creație • Invenția rezultată trebuie să aibă un obiect unitar o Poate fi și divizibil ♣ Dacă persoane diferite solicită eliberarea unui brevet pentru aceeași invenție realizată în mod individual prioritate are cel a cărui dată de depozit este mai veche - Inventatorul salariat o Statutul inventatorului salariat este diferențiat după cum urmează: ♣ Pentru invențiile realizate în executarea unui contract de muncă ce prevede activitate inventivă, încredințată acestuia în mod explicit, care corespunde funcției sale, dreptul la brevet aparține angajatorului • Prin contractul de muncă se poate stabili altfel • Inventatorul este îndreptățit să fie remunerat suplimentar pentru invenție, conform contractului de muncă cu activitate inventivă și regulilor de remunerare stabilite de Regulamentul de aplicare a

⁷ Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Global Lex, București, 2001, pp. 309-310.

legii 64/1991. ♣ Pentru invențiile realizate de salariat fie în exercitarea funcției sale, fie în domeniul activității unității, prin cunoașterea sau folosirea tehnicii ori mijloacelor specifice ale unității sau ale datelor existente în unitate, fie cu ajutorul material al acestora dreptul la brevet aparține salariatului • Prin contractul de muncă se poate stabili altfel • Angajatorul are un drept de preferință la încheierea unui contract privind invenția salariatului său, drept care trebuie exercitat în termen de 3 luni de la oferta salariatului; în lipsa acordului privind prețul contractului, acesta urmează să fie stabilit de instanțele judecătorești ♣ În cazul invențiilor realizate ca urmare a unui contract de cercetare, dreptul la brevet aparține unității care a comandat cercetarea • Prin contract se poate stabili altfel • În toate cazurile unitatea și inventatorul trebuie să se informeze în scris asupra creării și stadiului invenției și să se abțină de la divulgare o Nerespectarea acestei obligații atrage răspunderea părții în culpă ♣ În cazul inventatorului salariat ce a realizat invenția în executarea unui contract de muncă ce prevede activitate inventivă, precum și în cazul invențiilor realizate ca urmare a unui contract de cercetare dacă unitatea nu depune cererea de brevet la OSIM în 60 de zile de la informarea în scris făcută de inventator cu privire la finalizarea descrierii invenției, inventatorul poate să depună cererea de brevet în nume propriu

Obiectul dreptului = invenția, care, **deși nedefinită de lege**, este schițată ca având ca obiect un produs sau un procedeu, indiferent de domeniul tehnologic de aplicare, dacă respectă condițiile cerute pentru brevetare: să fie nouă, să implice o activitate inventivă și să fie susceptibilă de aplicare industrială.

Legea exclude expres de la protecție:

- descoperirile, teoriile științifice și metodele matematice o creațiile estetice o planurile, principiile și metodele în exercitarea de activități mentale, în materie de jocuri sau în domeniul activităților economice, precum și programele de calculator o prezentările de informații

- pentru motive de ordine și sănătate publică, pentru evitarea unui cumul de protecție: invențiile a căror exploatare comercială este contrară ordinii publice sau bunelor moravuri, inclusiv cele dăunătoare sănătății și vieții persoanelor, animalelor ori plantelor, și care sunt de natură să aducă atingeri grave mediului, cu condiția ca această excludere să nu depindă numai de faptul ca exploatarea este interzisă printr-o dispoziție legală o soiurile de plante și rasele de animale, precum și procedeele esențial biologice pentru obținerea plantelor sau animalelor (excluderea nu privește procedeele microbiologice și produsele obținute prin aceste procedee o invențiile având ca obiect corpul uman în diferitele stadii ale formării și dezvoltării sale, precum și simpla descoperire a unuia dintre elementele sale, inclusiv secvența sau secvența parțială a unei gene o metodele de tratament al corpului uman sau animal, prin chirurgie ori prin terapie, și metodele de diagnosticare practicate asupra corpului uman sau animal; nu sunt însă excluse de la protecție produsele (substanțele sau aparatele) utilizate în acest metode).

Condiții de protecție:

- Condiția noutății • invenția este considerată a fi nouă dacă nu este cuprinsă în stadiul tehnicii ♣ Stadiul tehnicii cuprinde toate cunoștințele care au devenit accesibile

publicului printr-o descriere scrisă ori orală, prin folosire sau în orice alt mod, până la data depozitului cererii de brevet de invenție ♣ în cazul substanțelor sau compozițiilor utilizate în metodele de tratament al corpului uman sau animal, prin chirurgie ori prin terapie, și metodele de diagnosticare practicate asupra corpului uman sau animal, acestea, deși s-ar putea regăsi ca atare în stadiul tehnicii nu vor face anterioritate dacă: utilizarea lor în aceste metode nu fusese prevăzută în stadiul tehnicii sau această utilizare nu fusese prevăzută în stadiul tehnicii ♣ pentru a fi distructivă de noutate anterioritatea trebuie să fie certă în privința existenței și datei, suficientă pentru a permite realizarea invenției, totală și compactă (caracteristicile invenției trebuie să se regăsească într-o singură anterioritate), publică ♣ divulgarea cu mai puțin de 6 luni înaintea datei de depozit a cererii de brevet nu este anterioritate dacă a rezultat direct sau indirect dintr-un abuz evident în privința solicitantului sau predecesorului în drepturi al acestuia, din faptul că solicitantul sau predecesorul în drepturi al acestuia a expus invenția într-o expoziție internațională oficială sau oficial recunoscută o pentru a beneficia de această prevedere solicitantul trebuie să declare că invenția a fost efectiv expusă și să depună documente care să dovedească acest lucru. Condiția noutății se verifică referitor la momentul depunerii cererii de brevet. Aprecierea noutății unei invenții se face obiectiv.

- Condiția activității inventive: • o invenție este considerată ca implicând o activitate inventivă dacă, pentru o persoană de specialitate, ea nu rezultă în mod evident din cunoștințele cuprinse în stadiul tehnicii ♣ În stadiul tehnicii considerat pentru evaluarea activității inventive nu sunt incluse și cererile depuse la OSIM și nici cererile europene sau internaționale ♣ Omul de specialitate este un fabricant, nu un utilizator, el având cunoștințe normale pentru a-și exercita activitatea în domeniul respectiv ♣ Existența activității inventive se examinează în raport de asemănările între elementele existente în stadiul tehnicii și invenția supusă verificării • Se consideră că există activitate inventivă dacă: soluția nu este evidentă în stadiul tehnicii din domeniul de referință sau un domeniu apropiat; specialistul în domeniu nu poate rezolva problema la fel ca invenția; necesitatea rezolvării problemei exista deja dar soluțiile propuse anterior nu sunt la nivelul celei din invenție; soluția există și era aplicată în alte domenii fie cu aceleași rezultate fie cu altele față de care acestea sunt neașteptate sau superioare (domeniile trebuie să nu fie apropiate); soluția îmbină elemente cunoscute pentru un efect global pozitiv o Invenția constă dintr-un procedeu analog care realizează un efect tehnic nou sau prin acesta se obține o substanță cu calități noi sau superioare (se consideră că nu există activitate inventivă dacă: invenția e o simplă enunțare a problemei, fără a o rezolva, chiar dacă problema e nouă, soluția duce la economisirea de materii prime, optimizarea dimensiunii sau reducerea costurilor fără a aduce un efect tehnic nou sau superior, invenția rezolvă problema printr-o înlocuire de materiale într-o soluție existentă cu efecte previzibile, invenția constă doar într-o modificare a formei sau aspectului, cu rol estetic, invenția rezolvă problema printr-o simplificare fără a menține performanțele cunoscute din stadiul tehnicii, invenția rezolvă problema cu mijloace echivalente, existente în stadiul tehnicii și conduce la obținerea acelorași efecte, invenția rezolvă problema prin însumarea unor soluții cunoscute din stadiul tehnicii, invenția rezolvă o problemă din domeniul chimiei sau biologiei prin simpla selecție a unui component fără obținerea de rezultate noi sau deosebite, invenția rezolvă problema prin alegerea unui material corespunzător cunoscut și operarea de modificări după reguli cunoscute asupra

lui, invenția se referă la un produs natural, nealterat tehnologic). Condiția activității inventive nu se cere a fi îndeplinită de brevetele de perfecționare

- Condiția aplicabilității industriale • invenție este considerată ca fiind susceptibilă de aplicare industrială dacă obiectul său poate fi fabricat sau utilizat într-un domeniu industrial, inclusiv în agricultură. Invenția trebuie: ♣ Să aibă un obiect care poate fi folosit cel puțin într-un domeniu ♣ Să abordeze o problemă tehnică și să ofere rezolvarea ei ♣ Să dezvăluie soluția în așa fel încât o persoană de specialitate medie din domeniul respectiv de specialitate să poată realiza invenția fără a realiza o activitate inventivă ♣ Să permită ca soluția să fie reprodusă cu aceleași caracteristici sau efecte ori de câte ori e necesar

Procedura de înregistrare a invențiilor:

- Constituirea depozitului reglementar. Cererea de brevet de invenție

o Cererea de brevet de invenție, redactată în limba română, trebuie să cuprindă: ♣ solicitarea acordării unui brevet ♣ datele de identificare a solicitantului ♣ o descriere a invenției ♣ una sau mai multe revendicări ♣ desenele la care se face referire în descriere sau revendicări

o Cererea de eliberare a brevetului poate fi depusă de: ♣ Inventator ♣ Succesorul în drept al inventatorului ♣ Angajator, în condițiile prevăzute de lege pentru ca acesta să fie titularul brevetului

o Cererea poate fi depusă personal sau prin mandatar autorizat ♣ Trebuie să fie consilier în proprietate industrială

o Dacă solicitantul nu e inventatorul ♣ cererea trebuie să permită identificarea acestuia ♣ solicitantul trebuie să prezinte dovezi cu privire la modul în care a dobândit dreptul de la inventator până la luarea unei hotărâri cu privire la acordarea brevetului o cererea de brevet trebuie însoțită de un rezumat care trebuie depus cu cel mult 2 luni înainte de publicarea cererii ♣ nu este inclus în stadiul tehnicii

Depozitul reglementar o depozitul se consideră realizat la data la care se depun:

♣ o indicație explicită sau implicită că se solicită acordarea unui brevet de invenție

♣ indicații care să permită stabilirea identității solicitantului sau care să permită contactarea acestuia de către OSIM

♣ o parte care, la prima vedere, să pară a fi o descriere a invenției • dacă o parte a acesteia lipsește ea poate fi depusă ulterior, data de depozit fiind data depunerii acesteia, sub condiția achitării și a taxei pentru depunerea acestei părți • dacă partea nu conține o parte care, la prima vedere, să pară a fi o descriere a invenției, cererea poate face referire la o cerere depusă anterior la un oficiu

♣ dacă lipsește vreun element cererea nu este tratată ca o cerere de brevet 1

o Cererea se înregistrează în Registrul național al cererilor depuse ♣ Revendicările și desenele privind invenția pot fi depuse și în termen de două luni de la data de depozit a cererii de brevet, cu plata taxei legale

- **Dreptul de prioritate** ♣ Au drept de prioritate: • Persoana care a depus o prima un brevet spre înregistrare într-una din statele părți la Convenția de la Paris sau membru al OMC, timp de 12 luni de la data depozitului în respectivul stat • În cazul unei cereri de brevet european desemnând România aceasta face depozit reglementar și se tine și seama de dreptul de prioritate derivat din aceasta • Un terț poate invoca prioritatea unei alte persoane dar numai cu autorizarea acestuia o Autorizarea trebuie depusă în termen de 3 luni de la invocarea priorității • Prioritățile pot fi revendicate în decurs de 2 luni de la depunerea cererii o Actele doveditoare a priorității trebuie depuse în cel mult 16 luni de la data celei mai vechi priorități sau 4 luni de la deschiderea fazei naționale, sub sancțiunea neregistrării priorității • Prioritatea poate fi recunoscută și pentru o cerere de brevet care revendică sau ar fi putut revendica prioritatea unei cereri de brevet anterioare, la o dată de înregistrare ulterioară datei de expirare a termenului de prioritate, dar nu mai mult de două luni de la data expirării acestui termen, cu plata taxei legale, dacă: ♣ o cerere expresă este formulată în acest sens, în condițiile prevăzute de regulamentul de aplicare a prezentei legi ♣ cererea este formulată în termen ♣ cererea prezintă motivele pentru care termenul de prioritate nu a fost respectat ♣ OSIM constată că cererea de brevet ulterioară nu a fost depusă în termenul de prioritate, deși solicitantul a depus toate diligențele în acest scop, sau când nerespectarea termenului nu s-a produs cu intenție. • Există și prioritate internă, de 12 luni, care se recunoaște dacă același solicitant sau succesorul lui în drepturi cere înregistrarea unui brevet pentru aceeași invenție, această solicitare de prioritate considerându-se o retragere a cererii anterioare

o Această prioritate internă nu se recunoaște dacă: ♣ cel puțin una dintre cererile de brevet de invenție a beneficiat de o prioritate ♣ în cererea anterioară au fost revendicate priorități interne și una dintre ele are data anterioară termenului de 12 luni calculat de la data de depozit a cererii ulterioare ♣ actul de prioritate internă nu a fost depus în termenul prevăzut de regulamentul de aplicare a legii 64/1991.

o Cererea depusă pe cale națională se publică în 18 luni de la constituirea depozitului sau de la data de prioritate invocată ♣ Cererea internațională după 6 luni de la deschiderea fazei naționale • La cererea solicitantului o cererea se poate publica mai repede de 18 luni o OSIM efectuează un raport de documentare care să fie publicat odată cu cererea o OSIM examinează pe fond cererea de eliberare a brevetului mai repede

o Cererea trebuie să se refere la o singură invenție sau la un grup de invenții legate între ele de o asemenea manieră încât să formeze un singur concept inventiv general ♣ În caz contrar cererea va fi divizată o Invenția trebuie să fie dezvoltată în cererea de brevet suficient de clar și complet, astfel încât o persoană de specialitate în domeniu să o poată realiza o Revendicările definesc obiectul protecției solicitate și trebuie să fie clare, concise și să fie susținute de descrierea invenției

- **Examinarea în fond a cererii de brevet de invenție**

o Se verifică: ♣ Respectarea condițiilor referitoare la cerere, descrierea invenției, revendicări și desene explicative, declararea inventatorilor, justificarea calității de reprezentant sau succesor al inventatorului ♣ Dacă obiectul invenției nu este exclus de lege de la protecție ♣ Prioritățile, dacă acestea sunt invocate ♣ Unitatea invenției ♣ Condițiile de protecție a invenției • Noutate • Activitate inventivă • Aplicabilitate industrială

o În procedura ordinară de examinare examinarea se face în termen de 18 luni de la: ♣ Cererea examinării în scris în termen de 30 de luni de la data depozitului reglementar și plata taxei de examinare în termen de 3 luni de la solicitarea examinării ♣ Depunerea dovezii achitării taxei de examinare la OSIM în termen de 30 de luni de la data depozitului reglementar o În procedura accelerată de examinare examinarea se face în termen de: ♣ 18 luni de la data depozitului reglementar dacă solicitarea examinării s-a făcut odată cu depunerea cererii, caz în care cererea nu se publică ♣ 6 luni de la achitarea taxei de urgență, cererea nepublicându-se dacă solicitare examinării de urgență s-a făcut până în luna a 15-a de la data depozitului reglementar o OSIM hotărăște eliberarea brevetului sau respingerea cererii în comisie de 3 membri

° Cererea va fi respinsă dacă: • cererea de brevet de invenție nu îndeplinește condițiile referitoare la solicitant • invenția care constituie obiectul cererii este exclusă de la brevetare sau nu îndeplinește condițiile cerute pentru protecție • invenția care constituie obiectul cererii nu este suficient dezvoltată • termenul de deschidere a fazei naționale pentru cererile înregistrate internațional a fost depășit • la expirarea unui termen de 12 luni de la data la care cererile cu privire la care solicitantul nu a dat curs notificărilor OSIM, în termenul acordat de OSIM, privind aducerea formei descrierii și desenelor în concordanță cu conținutul revendicărilor admise • s-a solicitat respingerea cererii de brevet de invenție, de către persoana, alta decât solicitantul, care printr-o hotărâre judecătorească s-a constatat că avea dreptul la brevet • solicitantul, altul decât inventatorul, nu a făcut dovada, în cadrul termenului de 6 luni de la comunicarea hotărârii de revocare a brevetului, că este îndreptățit la acordarea brevetului • nu s-a solicitat examinarea cererii de brevet de invenție în vederea acordării brevetului în termenele prevăzute de lege.

° Cererea este considerată ca fiind retrasă dacă: • inventatorii nu au fost declarați în termen de 18 luni de la data solicitării examinării în fond • solicitantul nu a dat curs notificărilor OSIM, în termenul acordat de OSIM, privind aducerea formei descrierii și desenelor în concordanță cu conținutul revendicărilor admise • cererea a constituit baza revendicării priorității într-o cerere ulterioară depusă pe cale națională sau pe cale internațională, pentru care s-a deschis faza națională în România • cererea de brevet de invenție se află în situația prevăzută la art. 66 alin. 2 lit. b) din lege – depunerea unei noi cereri de înregistrare a invenției, în limitele cererii inițiale, introdusă de către titularul dreptului de a solicita brevetul în termenul de 3 luni după ce a obținut o hotărâre irevocabilă în contra solicitantului inițial • solicitantul nu a depus revendicările în termenul de două luni de la data depunerii cererii de brevet • una dintre taxele legale, respectiv de înregistrare, de depunere ulterioară a revendicărilor, de deschidere a fazei naționale, de publicare, de examinare, nu a fost plătită în cuantumul și la termenele prevăzute de lege și de regulamentul de aplicare a legii • cererea de brevet pentru care s-

a luat o hotărâre de acordare și pentru care nu a fost achitată, în termenul prevăzut de lege, taxa de publicare, tipărire și eliberare a brevetului

- **Hotărârea OSIM** ♣ hotărârea se înscrie în Registrul național al cererilor de brevete de invenție depuse și se comunică solicitantului în termen de o lună de la luarea hotărârii • mențiunea hotărârii se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală la o lună de la expirarea termenului de depunere a contestației ♣ hotărârea de acordare a brevetului produce efecte de la data publicării mențiunii ei în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală ♣ OSIM poate revoca din oficiu hotărârile sale înainte de comunicarea lor pentru neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege ♣ Dacă OSIM constată pe baza unor dovezi temeinice că solicitantul, altul decât inventatorul, nu este îndreptățit la acordarea brevetului de invenție, se poate proceda la amânarea comunicării hotărârii luate, fără a depăși un termen de 6 luni de la data acesteia, termen în care solicitantul poate dovedi că are calitatea de persoană îndreptățită la acordarea brevetului

- **Eliberarea brevetului** o Data eliberării brevetului e data publicării mențiunii hotărârii de acordare a brevetului în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală o Durata brevetului este de 20 de ani de la data de depozit ♣ Durata de protecție a brevetului de invenție nu poate fi prelungită, excepție făcând doar brevetele pentru care se poate obține un certificat suplimentar de protecție (medicamente și protecția plantelor)

- **Revocarea administrativă a brevetului de invenție** o În termen de 6 luni de la publicarea mențiunii hotărârii de acordare a brevetului orice persoană interesată poate cere OSIM revocarea brevetului pentru următoarele motive: ♣ Neîndeplinirea condițiilor de protecție ♣ Încadrarea într-unul din cazurile de nebrevetabilitate ♣ Dezvăluirea insuficientă a soluției ♣ Extinderea nepermisă peste conținutul cererii de brevet o Hotărârea se ia de Comisia de reexaminare a OSIM o Hotărârea de revocare a brevetului produce efecte retroactiv, până la data depozitului reglementar.

Drepturile titularului brevetului:

- Drepturi morale:

- *Dreptul la calitatea de autor.* Este dreptul care permite inventatorului să i se menționeze numele, prenumele și calitatea în brevetul eliberat, în carnetul de muncă, precum și în orice acte sau publicații privind invenția sa. Se naște din momentul creației dar se consolidează la momentul brevetării invenției. Este un drept personal, nepatrimonial, exclusiv, absolut, inalienabil, imprescriptibil și insesizabil

- *Dreptul de a da publicității invenția.* Dreptul inventatorului de a divulga invenția sa către public, indiferent dacă urmărește sau nu scopuri patrimoniale. Este limitat în cazul invențiilor realizate de salariat în executarea unui contract individual de muncă cu activitate inventivă în cadrul funcțiilor ce i-au fost conferite

- *Dreptul la nume.* Constă în necesitatea identificării inventatorului ca autor al invenției, indiferent de titular sau solicitant

- *Dreptul de prioritate.* Dreptul inventatorului de a cere recunoașterea faptului că a fost primul care a identificat soluția brevetată. Acest drept nu are o finalitate juridică

directă în sistemele de protecție cu prioritate de înregistrare (precum cel din România)

- ♣ Dreptul de prioritate are însă un efect indirect în sensul în care lipsa mențiunii inventatorului în solicitarea de înregistrare depusă de o altă persoană, precum și a documentelor din care să rezulte dreptul acestei alte persoane de a solicita înregistrarea invenției în numele său atrag respingerea cererii
- ♣ Mai mult, OSIM are dreptul, dacă constată pe baza unor dovezi temeinice că solicitantul, altul decât inventatorul, nu este îndreptățit la acordarea brevetului de invenție, să amâne comunicarea hotărârii sale timp de 6 luni cu obligația solicitantului de a dovedi că este îndreptățit la înregistrarea brevetului
- ♣ Mai mult chiar, inventatorul are dreptul, în temeiul art. 66 din legea 64/1991, să solicite instanței să constate că el este persoana care este îndreptățită la acordarea brevetului (atâta vreme cât nu și-a transmis acest drept) și, pe cale de consecință, să îi confere dreptul de a alege între:
 - A prelua cererea deja formulată ca o cerere proprie; sau
 - A depune o nouă cerere care, dacă este formulată în limitele cererii deja existente, va beneficia de data de depozit a acesteia din urmă; sau
 - A solicita respingerea cererii deja făcute.

- Drepturi patrimoniale: dreptul exclusiv de exploatare a invenției pe întreaga sa durată și, pe latura sa negativă, permite titularului să interzică terților neautorizați fabricarea, folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importul în vederea folosirii, oferirii spre vânzare ori vânzării, în cazul în care obiectul brevetului este un produs, utilizarea procedului, precum și folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importul în aceste scopuri al produsului obținut direct prin procedeul brevetat, în cazul în care obiectul brevetului este un procedeu

- Întinderea protecției conferite de brevet sau de cererea de brevet este determinată de conținutul revendicărilor. Acestea sunt interpretate cu ajutorul descrierii și desenelor. Solicitantul se bucură de drepturile sale încă de la data publicării cererii de brevet, sub rezerva înregistrării ulterioare a brevetului.

Dreptul exclusiv de exploatare suferă însă următoarele limitări :

- folosirea invențiilor în construcția și în funcționarea vehiculelor terestre, aeriene, precum și la bordul navelor sau la dispozitivele pentru funcționarea acestora, aparținând statelor membre ale tratatelor și convențiilor internaționale privind invențiile, la care România este parte, când aceste vehicule sau nave pătrund pe teritoriul României, temporar sau accidental, cu condiția ca această folosire să se facă exclusiv pentru nevoile vehiculelor sau navelor;

- efectuarea oricăruia dintre actele prevăzute de lege ca fiind componente ale dreptului exclusiv de exploatare de către o persoană care a aplicat obiectul brevetului de invenție sau cel al cererii de brevet, așa cum a fost publicată, ori a luat măsuri efective și serioase în vederea producerii sau folosirii lui cu bună-credință pe teritoriul României, independent de titularul acesteia, cât și înainte de constituirea unui depozit național reglementar privind invenția sau înainte de data de la care curge termenul de prioritate recunoscută; în caz în care invenția poate fi folosită în continuare de acea persoană, în volumul existent la data de depozit sau a priorității recunoscute, și dreptul la folosire nu poate fi transmis decât cu patrimoniul persoanei ori cu o fracțiune din patrimoniul afectat exploatarea invenției;

- efectuarea oricăruia dintre actele prevăzute de lege ca fiind componente ale dreptului exclusiv de exploatare exclusiv în cadru privat și în scop necomercial, producerea sau, după caz, folosirea invenției exclusiv în cadru privat și în scop necomercial;

- comercializarea sau oferirea spre vânzare pe teritoriul Uniunii Europene a acelor exemplare de produs, obiect al invenției, care au fost vândute anterior de titularul de brevet ori cu acordul său expres;

- folosirea în scopuri experimentale, exclusiv cu caracter necomercial, a obiectului invenției brevetate;

- folosirea cu bună-credință sau luarea măsurilor efective și serioase de folosire a invenției de către terți în intervalul de timp dintre decăderea din drepturi a titularului de brevet și revalidarea brevetului. În acest caz invenția poate fi folosită în continuare de acea persoană, în volumul existent la data publicării mențiunii revalidării, și dreptul la folosire nu poate fi transmis decât cu patrimoniul persoanei care utilizează invenția ori cu o fracțiune din patrimoniul care este afectat exploatarei invenției;

- exploatarea de către terți a invenției sau a unei părți a acesteia la a cărei protecție s-a renunțat

Dreptul la brevetul de invenție se poate pierde:

- prin renunțarea titularului la brevet (explicită și în scris);
- nedesemnarea inventatorului în termenul prevăzut de lege;
- neplata taxelor de menținere în vigoare;
- neplata taxei de eliberare a brevetului;
- retragerea cererii de brevet;
- **Anularea brevetului de invenție:**

o Orice persoană interesată poate cere Tribunalului Municipiului București anularea unui brevet oricând în durata de protecție după 6 luni de la publicarea mențiunii hotărârii de acordare a acestuia pentru următoarele motive: ♣ Neîndeplinirea condițiilor de protecție ♣ Încadrarea într-unul din cazurile de nebrevetabilitate ♣ Dezvăluirea insuficientă a soluției ♣ Extinderea nepermisă peste conținutul cererii de brevet ♣ Extinderea protecției conferite de brevet ♣ Titularul brevetului nu era îndreptățit la acordarea acestuia

o Anularea se poate referi și numai la a parte a brevetului caz în care se poate dispune anularea a parte din brevet

o Anularea are efect retroactiv

o Hotărârea Tribunalul Municipiului București poate fi atacată potrivit dreptului comun

REȚINEȚI!

- **Definiție. Proprietatea industrială** protejează creațiile intelectuale cu aplicabilitate industrială și comercială, diferite de dreptul de autor. Include

invenții, mărci, desene și modele industriale, indicații geografice și secrete comerciale. Scopul: încurajarea inovației, protejarea investitorilor și stimularea dezvoltării economice.

- **Natura juridică.** Dreptul de proprietate industrială conferă titularului **drepturi exclusive** de utilizare și exploatare economică a creației. Aceste drepturi sunt **temporare și transferabile**, cu posibilitatea licențierii sau cesiunii către terți.
- Protecția este **reglementată prin acte administrative și înregistrări oficiale** la organisme competente, cum ar fi OSIM în România.
- **Obiectul protecției:**
 - **Invențiile:** soluții tehnice noi pentru produse sau procese.
 - **Mărcile:** semne distinctive pentru identificarea produselor sau serviciilor.
 - **Desenele și modelele industriale:** aspectul estetic al unui produs.
 - **Indicațiile geografice:** denumiri care arată originea unui produs și calitatea sa specifică.
 - **Secretele comerciale:** informații confidențiale cu valoare economică.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție.
 - Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice.
 - Legea nr. 129/1992 privind desenele și modelele industriale.
 - Organisme competente: OSIM, EUIPO, WIPO.
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Invenție tehnologică:** un dispozitiv nou pentru economisirea energiei este protejat prin brevet, conferind titularului drept exclusiv de exploatare pentru 20 de ani.
 - **Marcă comercială:** un logo distinctiv pentru o companie de produse cosmetice este înregistrat și protejat împotriva utilizării neautorizate.
 - **Design industrial:** forma originală a unui mobilier de lux este protejată prin înregistrarea modelului industrial.

10. INVENȚIILE ȘI BREVETELE DE INVENȚIE – CONDIȚII DE BREVETABILITATE, PROCEDURA DE ACORDARE, DREPTURILE TITULARULUI

- **Definiții:**
 - **Invenția** este o soluție tehnică nouă, care implică activitate inventivă și poate fi aplicată industrial.
 - **Brevetul** este titlul de proprietate industrială care conferă titularului **dreptul exclusiv de exploatare a invenției pentru o perioadă determinată**, de regulă 20 de ani de la data depunerii cererii.
- **Natura juridică.** Dreptul conferit prin brevet este **temporar, exclusiv și transferabil**, putând fi licențiat sau cedat către terți. Titularul poate împiedica orice persoană neautorizată să fabrice, vândă, utilizeze sau importe produsul brevetat.
- **Obiectul protecției.** Produse sau procedee tehnice noi, utile și neevidente pentru specialistul în domeniu. Exemple: dispozitive mecanice, software inovator, compuși chimici sau medicamente noi.
- **Condiții pentru brevetabilitate:**
 - **Noutate** – invenția nu trebuie să fie cunoscută publicului înainte de depunerea cererii.
 - **Activitate inventivă** – nu trebuie să fie evidentă pentru un specialist în domeniu.
 - **Aplicabilitate industrială** – invenția trebuie să poată fi realizată sau utilizată în industrie sau comerț.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție.
 - OSIM – organismul național competent pentru înregistrarea și protecția brevetelor.
 - Convenții internaționale: Convenția de la Paris, Tratatul de Cooperare privind Brevetele (PCT).
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Dispozitiv tehnic:** o mașinărie nouă pentru ambalarea produselor este brevetată, conferind titularului drept exclusiv de comercializare.
 - **Software inovator:** un algoritm original cu aplicații industriale poate fi protejat prin brevet, dacă respectă condițiile de brevetabilitate.

- **Medicament nou:** un compus chimic pentru tratamentul unei boli rare beneficiază de brevet și de drepturi exclusive de comercializare.

TRANSMITEREA DREPTULUI LA BREVET

- în tot sau în parte, prin: cesiune, licență sau prin succesiune.

- **Cesiunea:** o Poate fi exclusivă sau neexclusivă o Poate fi totală sau parțială o Devine opozabilă față de terți numai de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală a înscrierii în Registrele naționale

- **Licență:** o Poate fi exclusivă sau neexclusivă o Poate fi totală sau parțială o Devine opozabilă față de terți numai de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală a înscrierii în Registrele naționale

***Licența obligatorie:**

o Este acordată de Tribunalul Municipiului București la cererea oricărei persoane interesate, formulată în termen de 4 ani de la data de depozit a brevetului sau 3 ani de la acordarea brevetului

o Motivele pentru care se acordă: ♣ invenția nu a fost aplicată sau a fost insuficient aplicată pe teritoriul României, iar titularul brevetului nu poate să își justifice inacțiunea și dacă nu s-a ajuns la o înțelegere cu acesta privind condițiile și modalitățile comerciale de aplicare a invenției ♣ în situații de urgență națională ♣ în alte situații de extremă urgență ♣ în situații de utilizare publică, în scopuri necomerciale ♣ dacă nu poate fi exploatată fără a aduce atingere unui brevet anterior trebuie îndeplinite niște condiții adiționale: invenția revendicată în brevetul ulterior presupune un progres tehnologic important, de interes economic substanțial în raport cu invenția revendicată în brevetul anterior, titularul brevetului anterior are dreptul la o licență reciprocă, în condiții rezonabile pentru utilizarea invenției revendicate în brevetul ulterior o utilizarea autorizată în raport cu brevetul anterior este netransmisibilă, cu excepția cazului în care este transmis și brevetul ulterior.

o Licențele obligatorii sunt neexclusive și la acordarea lor Tribunalul stabilește și: ♣ Durata pentru care sunt acordate ♣ Limitele pentru scopurile pentru care au fost acordate • De obicei se acordă pentru alimentarea pieței ♣ Întinderea drepturilor acordate ♣ Nivelul remunerației datorate titularului • Se stabilește în funcție de valoarea economică a licențelor acordate

o Licențele obligatorii nu se pot transmite decât împreună cu fondul de comerț sau cu partea de întreprindere care beneficia de licența obligatorie

o Licențele obligatorii încetează prin hotărâre a Tribunalul Municipiului București atunci când motivele pentru care s-a acordat licența nu mai există ♣ Nu și dacă motivele riscă să se producă din nou

o Hotărârile definitive privind licențele obligatorii se comunică de persoana interesată OSIM și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de o lună de la comunicare

NOI TEHNOLOGII ȘI BREVETE

Noile tehnologii, în special cele legate de inteligența artificială (IA) și machine learning, au dus la o creștere semnificativă a numărului de brevete depuse. Aceste brevete acoperă o gamă largă de inovații, de la algoritmi de procesare a datelor până la sisteme complexe de IA. De exemplu, companii precum IBM și Google sunt lideri în depunerea de brevete pentru tehnologii emergente¹.

Algoritmul creat de software

Algoritmii creați de software sunt esențiali pentru funcționarea multor aplicații moderne. Acești algoritmi pot fi protejați prin brevete, dar există provocări legate de definirea și protejarea lor juridică. În SUA, algoritmii pot fi brevetati dacă sunt considerați ca având o aplicabilitate practică și nu sunt doar o idee abstractă². În Europa, brevetarea algoritmilor este mai restrictivă, necesitând o contribuție tehnică semnificativă.

Baze de date

Bazele de date sunt esențiale pentru stocarea și gestionarea volumelor mari de date. Există diverse tipuri de baze de date, inclusiv relaționale (SQL) și non-relaționale (NoSQL). Printre cele mai populare sisteme de management al bazelor de date se numără MySQL, PostgreSQL și MongoDB³. Acestea permit stocarea, interogarea și manipularea eficientă a datelor, fiind utilizate pe scară largă în aplicații web, mobile și enterprise.

¹: Guru99 ²: Oracle ³: SDA Romania

BREVETAREA ALGORITMILOR

Brevetarea algoritmilor este un subiect complex și variază în funcție de jurisdicție. În general, un algoritm poate fi brevetat dacă îndeplinește anumite criterii de brevetabilitate, cum ar fi noutatea, inventivitatea și aplicabilitatea industrială. Iată câteva aspecte esențiale:

1. Statele Unite:

- În SUA, algoritmii pot fi brevetati dacă sunt parte a unei invenții practice și nu sunt considerați doar idei abstracte. De exemplu, un algoritm care îmbunătățește funcționarea unui dispozitiv sau a unui sistem poate fi brevetat¹.
- Cazul Alice Corp. v. CLS Bank International a stabilit un test pentru a determina dacă un algoritm este brevetabil. Algoritmul trebuie să fie aplicat într-un mod specific și să nu fie doar o idee abstractă¹.

2. Uniunea Europeană:

- În UE, brevetarea algoritmilor este mai restrictivă. Algoritmii în sine nu sunt considerați invenții brevetabile decât dacă contribuie la o soluție tehnică. De exemplu, un algoritm care îmbunătățește eficiența unui proces tehnic poate fi brevetat².
- Oficiul European de Brevete (EPO) aplică un test pentru a evalua dacă un algoritm are o contribuție tehnică semnificativă².

PROTECȚIA JURIDICĂ A BAZELOR DE DATE

Protecția juridică a bazelor de date este reglementată prin două mecanisme principale:

1. Dreptul de autor:

- O bază de date poate fi protejată prin dreptul de autor dacă structura, selecția și aranjarea conținutului constituie o creație intelectuală originală. Aceasta oferă protecție împotriva copierii și distribuției neautorizate a bazei de date³.

2. Drepturile sui generis:

- Directiva 96/9/CE a Uniunii Europene introduce un regim sui generis pentru protecția bazelor de date. Acest regim protejează investițiile substanțiale în obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului unei baze de date. Drepturile sui generis permit titularului să interzică extragerea și reutilizarea neautorizată a conținutului bazei de date³.
- Drepturile sui generis sunt valabile timp de 15 ani de la data finalizării bazei de date și pot fi reînnoite dacă se fac investiții substanțiale în actualizarea bazei de date³.

Aceste mecanisme asigură că bazele de date sunt protejate atât din punct de vedere al structurii creative, cât și al investițiilor necesare pentru crearea și întreținerea lor.

¹: [Wikipedia](#) ²: [Refu Blog](#) ³: [EUR-Lex](#)

PROTECȚIA BREVETELOR ÎN DOMENIUL SOFTWARE

Protecția brevetelor pentru software este un subiect complex și adesea controversat. În general, brevetele sunt acordate pentru invenții care sunt noi, implică o activitate inventivă și sunt susceptibile de aplicare industrială. În domeniul software, protecția brevetelor funcționează astfel:

1. Criterii de Brevetabilitate:

- Software-ul în sine nu este brevetabil în multe jurisdicții, dar un proces tehnic care implică software poate fi brevetabil¹.

- Invenția trebuie să rezolve o problemă tehnică într-un mod nou și ne-evident pentru a fi eligibilă pentru brevetare¹.

2. Procedura de Aplicare:

- Procesul de aplicare implică depunerea unei cereri de brevet care descrie în detaliu invenția și modul în care funcționează aceasta¹.
- Examinatorii de brevete evaluează cererea pentru a determina dacă invenția îndeplinește criteriile de brevetabilitate¹.

3. Durata și Drepturile:

- Brevetele sunt acordate pentru o perioadă limitată, de obicei 20 de ani de la data depunerii cererii¹.
- Titularul brevetului are dreptul exclusiv de a utiliza, vinde sau licenția invenția brevetată¹.

11. MĂRCILE ȘI INDICAȚIILE GEOGRAFICE – DEFINIȚIE, FUNCȚII, PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE, PROTECȚIE

Mărcile

O marcă este un semn distinctiv care permite identificarea produselor sau serviciilor unei întreprinderi și le diferențiază de cele ale altor întreprinderi. Mărcile pot include cuvinte, nume de persoane, desene, litere, cifre, elemente figurative, forme tridimensionale, culori, combinații de culori, holograme și semnale sonore¹.

Există mai multe **tipuri de mărci**:

- **Marca individuală:** Utilizată de un singur titular pentru a distinge produsele sau serviciile sale.
- **Marca colectivă:** Utilizată de membrii unei asociații pentru a distinge produsele sau serviciile lor de cele ale altor persoane.
- **Marca de certificare:** Indică faptul că produsele sau serviciile sunt certificate de titularul mărcii în ceea ce privește calitatea, materialul, modul de fabricație etc¹.

Indicațiile geografice

Indicațiile geografice sunt denumiri care identifică un produs ca fiind originar dintr-o anumită regiune sau localitate, unde o calitate, reputație sau alte caracteristici ale produsului sunt esențial atribuite acestei origini geografice¹. Exemple de indicații geografice includ “Champagne” pentru vinurile spumante din regiunea Champagne din Franța sau “Roquefort” pentru brânza din regiunea Roquefort¹.

Protecția juridică

În România, protecția mărcilor și indicațiilor geografice este reglementată de Legea nr. 84/1998¹. Aceasta lege stabilește procedurile de înregistrare, drepturile și obligațiile titularilor, precum și măsurile de protecție împotriva încălcării drepturilor.

La nivel european, mărcile și indicațiile geografice sunt protejate prin diverse regulamente și directive, cum ar fi Regulamentul (UE) nr. 1001/2017 privind marca Uniunii Europene și Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 privind schemele de calitate ale produselor agricole și alimentare¹.

¹: Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice

În funcție de activitatea titularului lor putem distinge între:

- Mărci de fabrică (mărcile aplicate de producători pe produse)
- Mărci de comerț (mărcile aplicate de comercianți pe ambalaje pentru a indica faptul că au ales aceste produse ca fiind potrivite a fi vândute de către ei)

- Mărci de servicii (mărci folosite în reclame, anunțuri, afișe etc. de către prestatorii de servicii)

Funcțiile mărcii

- Funcția de diferențiere a produselor și serviciilor și de indicare a originii acestora Este recunoscută ca fiind funcția esențială a mărcii atât de jurisprudența națională cât și de cea comunitară. ♣ Aceasta fiind funcția esențială a mărcii, toate dispozițiile legale incidente trebuie interpretate ca orientate spre atingerea acestui scop, spre realizarea acestei funcții înaintea oricărei alteia; ♣ Indicarea originii nu trebuie să permită neapărat identificarea fizică a producătorului ci să arate o sursă identificabilă a produselor sau serviciilor ♣ Pe lângă valoarea aceasta intrinsecă a mărcii pentru determinarea valorii economice a mărcii se ține seama și de alte criterii care pot aduce profit precum: • Abilitatea mărcii de a fi extinsă pentru produse sau servicii de alt gen; • Abilitatea mărcii de a capta externalități pozitive în promovare (de exemplu abilitatea unei mărci de a atrage, prin renumele și notorietatea ei, alte mărci în promovare și/sau de a obține costuri scăzute de promovare); • Abilitatea mărcii de a menține un public captiv; etc.

Sanctiunile pentru nerespectarea acestei funcții esențiale a mărcii pot fi variate:

♣ Anularea mărcii; • Poate fi totală sau parțială.

♣ Decăderea din dreptul la marcă; • Poate fi totală sau parțială.

- Funcția de garanție a calității

În cazul mărcilor de certificare funcția de garanție a calității este evidentă și primordială, mărcile de certificare indicând că produsele sau serviciile pentru care sunt utilizate sunt certificate de titularul mărcii în ceea ce privește calitatea, materialul, modul de fabricație a produselor sau prestare a serviciilor, precizia sau alte caracteristici

În cazul mărcilor individuale deși nementionată expres sau sancționată de lege, această funcție se deduce din așteptarea consumatorului ca două produse de același fel cu aceeași origine să aibă o calitate aproape identică ♣ În cazul mărcilor individuale, în virtutea acestei funcții, la o înstrăinare a mărcii cesionarul este obligat să mențină un nivel calitativ similar cu cel impus de cedent, tocmai pentru a respecta această funcție a mărcii ♣ În cazul în care consumatorul este vătămat prin inducerea sa în eroare cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată, poate opera sancțiunea decăderii din dreptul la marcă a titularului acesteia

- Funcția de protecție a consumatorilor

Derivă din funcția de garanție a calității și a indicării originii produselor și serviciilor o Neexistând sancțiune juridică pentru nerespectarea acestei funcții, mijlocul de apărare al consumatorilor rămâne cel prevăzut de reglementările referitoare la protecția consumatorului. ♣ Poate însă să opereze sancțiunea decăderii în cazul în care consumatorul este vătămat prin inducerea sa în eroare cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată

- Funcția de reclamă

Ține de impactul pe care marca îl produce asupra consumatorilor, stârnindu-le interesul pentru produsele sau serviciile marcate

Nu există sancțiune specifică pentru neîndeplinirea acestei funcții a mărcii ♣ În cazul în care motivul pentru care marca nu mai produce nici un impact asupra consumatorilor din cauză că aceasta a devenit uzuală în comerț poate opera decăderea din dreptul asupra mărcii.

Procedura înregistrării mărcii:

- Constituirea depozitului reglementar
- Publicarea cererii. Cererea de înregistrare se publică în format electronic în termen de 7 zile de la data depunerii

- Perioada de observații și opoziții. În termen de 2 luni de la data publicării cererii orice persoana interesată poate formula observații privind cererea de înregistrare a mărcii pentru motivele absolute de refuz prevăzute de lege. În termen de 2 luni de la data publicării cererii de înregistrare a mărcii orice persoana interesată poate formula opoziție la înregistrarea mărcii pentru motivele relative de refuz prevăzute de lege ♣ Opozițiile trebuie să fie formulate în scris, motivat și cu plata taxei prevăzute de lege ♣ La cererea solicitantului, titularul mărcii care a formulat opoziția trebuie să dovedească următoarele: • în cursul unei perioade de 5 ani care preceda data publicării mărcii asupra căreia s-a formulat opoziția, marca anterioară a făcut obiectul unei folosiri efective pe teritoriul României pentru produsele și serviciile pentru care aceasta a fost înregistrată • exista motive justificate pentru neutilizarea mărcii cu privire la care s-a făcut opoziție ♣ OSIM notifică solicitantul de opoziția făcută indicând numele opozantului și motivele invocate și dă un termen de 30 de zile solicitantului pentru a-și depune punctul de vedere ♣ Soluționarea opoziției poate fi suspendată: • când se bazează pe o cerere de înregistrare a mărcii, până la înregistrarea acesteia • marca opusă face obiectul unei acțiuni în anulare sau de decădere, până la soluționarea definitivă a cauzei ♣ În cursul suspendării, în orice moment, solicitantul sau oponentul poate solicita reluarea soluționării opoziției, dacă motivul de suspendare nu mai subzistă ♣ Opozițiile se soluționează de o comisie de examinare de 3 specialiști, din care unul examinatorul care a întocmit raportul de examinare a mărcii • Comisia emite un aviz de admitere sau de respingere a opoziției, care este avut în vedere la examinarea pe fond

- Examenul cererii de depozit o Se face în termen de maxim 6 luni de la data depunerii cererii ♣ Sub condiția achitării unei taxe echivalente a dublului cuantumului taxelor de înregistrare examinarea se face în termen de maximum 3 luni

Dacă cererea nu îndeplinește condițiile legale se comunică solicitantului aceasta și se solicită un punct de vedere sau retragerea cererii în termen de 3 luni ♣ Termenul poate fi prelungit cu încă 3 luni la cererea solicitantului și cu achitarea unei taxe o Respingerea cererii de înregistrare se poate ataca la OSIM pe calea contestației. Dacă un motiv de refuz se aplică doar unor produse sau servicii pentru care înregistrarea a fost solicitată, se refuză înregistrarea doar pentru acele produse sau servicii

- Înregistrarea și publicarea mărcii. Dacă condițiile sunt îndeplinite OSIM decide înregistrarea mărcii și o publică în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială. o Respingerea cererii poate fi atacată la OSIM pe calea contestației o depunere)

- Contestațiile. Pot fi atacate cu contestație deciziile OSIM de a: ♣ Respinge cererea în urma examenului de formă ♣ Respinge cererea în urma examenului de fond ♣ Respinge cererea în urma examenului opozițiilor formulate la înregistrare. Solicitantul

mărcii poate formula contestații în termen de 3 luni de la comunicarea deciziei. Contestația se soluționează de o comisie de reexaminare compusă din președinte (directorul general al OSIM sau împuternicitul acestuia) și 2 membri (un examinator care nu a luat decizia contestată și un consilier juridic). Hotărârea se comunică părților în 15 zile de la adoptare și poate fi atacată cu apel la Tribunalul Municipiului București în 30 de zile de la comunicare și cu recurs în 15 zile de la comunicare la Curtea de Apel București. În orice moment al procedurii de înregistrare solicitantul își poate retrage cererea sau modifica cererea (în sensul rectificării numelui sau adresei solicitantului sau a altor elemente care nu afectează esențial marca sau nu extind lista de produse sau servicii – lista putând fi însă redusă). Deciziile definitive de înregistrare fac ca marca să fie înregistrată, în cel mult 2 luni, în Registrul Național al Mărcilor și titularului să îi fie eliberat certificatul de înregistrare a mărcii. Înregistrarea în Registrul Național al Mărcilor este constitutivă de drepturi în favoarea titularului.

Durata de protecție a unei înregistrări este de 10 ani de la data depozitului reglementar, ea putând fi prelungită cu perioade de 10 ani. Reînnoirea trebuie solicitată înainte de expirarea perioadei de protecție dar nu mai devreme de 3 luni de data expirării. Reînnoirea înregistrării se înscrie în Registrul Național al Mărcilor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de 6 luni de la depunerea cererii de reînnoire. Legea nu permite modificarea mărcii înregistrate decât în ceea ce privește elemente neesențiale. Modificarea acestor elemente se înscrie în Registrul Național al Mărcilor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Înregistrarea mărcii conferă titularului un *drept exclusiv asupra mărcii*, ceea ce include dreptul de a interzice terților să folosească în activitatea lor comercială:

- un semn identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu acelea pentru care marca a fost înregistrată

- un semn pentru care, datorita faptului ca este identic sau asemănător cu o marca si din cauza ca produsele sau serviciile cărora li se aplica marca sunt identice sau similare, exista un risc de confuzie in percepția publicului, incluzând riscul de asociere între semn si marca

- un semn identic sau asemănător cu marca, pentru produse sau pentru servicii diferite de cele pentru care marca este înregistrată, când aceasta din urma a dobândit un renume in Romania si daca folosirea fără drept a semnelui ar fi in detrimentul caracterului distinctiv al marcii ori in detrimentul renumelui acesteia

În special titularul poate să interzică terților următoarele tipuri de folosire a acestor semne:

- aplicarea semnelui pe produse sau pe ambalaje
- oferirea produselor sau comercializarea ori deținerea lor în acest scop sau, după caz, oferirea sau prestarea serviciilor, sub acest semn

- punerea in libera circulație, exportul, importul, plasarea sub un regim vamal suspensiv sau economic, precum si acordarea oricărei alte destinații vamale, așa cum acestea sunt definite in reglementările vamale, produselor sub acest semn

- utilizarea semnelui pe documente sau pentru publicitate.

REȚINEȚI!

- **Definiție:**

- **Marca** este un semn distinctiv care permite identificarea produselor sau serviciilor unei întreprinderi și diferențierea acestora de cele ale concurenței.
- **Indicația geografică** este o denumire care identifică un produs ca provenind dintr-o anumită zonă geografică, conferindu-i calități, reputație sau caracteristici specifice.
- **Natura juridică.** Drepturile conferite prin înregistrarea mărcii sau indicației geografice sunt **exclusive și transferabile**, putând fi licențiate sau cedate. Protecția împotriva utilizării neautorizate este garantată prin lege, inclusiv împotriva concurenței neloiale.
- **Obiectul protecției:**
 - **Marca:** nume, logo, slogan, simbol grafic sau combinații ale acestora, care disting produsele sau serviciile pe piață.
 - **Indicația geografică:** denumirea de origine protejată pentru produse agricole, alimentare, vinuri, băuturi spirtoase sau alte bunuri cu legătură specifică cu zona de proveniență.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice.
 - OSIM – înregistrarea mărcilor și protecția indicațiilor geografice în România.
 - EUIPO – protecția mărcilor și desenelor industriale în Uniunea Europeană.
 - Convenții internaționale: Convenția de la Paris, TRIPS.
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Logo companie:** Un producător de băuturi înregistrează logo-ul ca marcă și interzice utilizarea acestuia de concurenți.
 - **Vin cu indicație geografică:** Denumirea „Fetească Neagră de Cotnari” protejează vinul produs în regiunea Cotnari, interzicând folosirea acestei denumiri pentru alte produse similare.
 - **Slogan publicitar:** Înregistrarea unui slogan ca marcă permite titularului să controleze utilizarea comercială și să prevină imitățile.

TRANSMITEREA DREPTULUI LA MARCĂ

- Numai drepturile cu privire la o marcă individuală (sau colectivă în anumite condiții) înregistrată sau reînnoită pot fi transmise
 - Drepturile pot fi transmise în totalitate sau în parte
 - Drepturile pot fi transmise cu titlu oneros sau cu titlu gratuit
 - Transmiterea se înscrie în Registrul Național al Mărcilor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală

o Transmiterea este opozabilă terților doar de la înscrierea în Registrul Național al Mărcilor

☐ Lipsa înscrierii licenței la OSIM nu afectează:

- valabilitatea înregistrării mărcii care face obiect al licenței ori cu privire la protecția licenței mărcii
- intervenția într-o acțiune în contrafacere angajată de titular ori obținerea, în cadrul acestei proceduri, de daune-interese, ca urmare a contrafacerii unei mărci care face obiect al licenței

☐ Înscrierea licenței nu este o condiție pentru ca folosirea unei mărci de beneficiarul licenței să poată fi considerată echivalentul unui act de utilizare de către titular, în cadrul procedurilor referitoare la dobândirea, menținerea validității ori la apărarea drepturilor cu privire la acea marcă

o OSIM poate refuza înscrierea transmiterii cesiunii dacă rezultă în mod evident faptul că prin aceasta publicul este indus în eroare cu privire la natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor pentru care marca a fost înregistrată, în afara de situația în care beneficiarul transmiterii acceptă să limiteze transmiterea mărcii la produsele sau serviciile pentru care marca nu este înșelătoare

- Beneficiarul transmisiunii este obligat să mențină calitatea produselor, lucrărilor sau serviciilor marcate

- Dreptul la marcă se poate transmite separat sau împreună cu fondul de comerț

Cesiunea drepturilor asupra mărcii este convenția prin care titularul unei mărci transferă drepturile sale unei alte persoane contra unui preț

o Cesiunea poate fi și cu titlu gratuit

- Drepturile pot fi cedate oricând în perioada de protecție

- La transmisiunea mărcilor în coproprietate se aplică dreptul comun iar la mărcile colective legea impune acordul tuturor membrilor asociației pentru cesiune

- Se poate cesiona dreptul pentru toată lista de produse și servicii pentru care marca este înregistrată sau numai pentru o parte a acestora

- Cesiunea drepturilor asupra unei mărci identică sau similară cu o altă marcă din patrimoniul cedentului pentru produse sau servicii identice sau similare este nulă

- Cesiunea nu poate limita teritorial aria de folosire a mărcii cedate, chiar dacă este parțială

- Cesiunea este parțială atunci când se referă numai la o parte din lista de produse și servicii pentru care marca este înregistrată

- Pârțile la cesiune: o Cedentul trebuie să aibă capacitate pentru acte de dispoziție
o Cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a dobândi drepturile cedate

- Forma scrisă a contractului de cesiune este cerută *ad validitatem*

- Transmisiunea este opozabilă de la înscrierea în Registrul Național al Mărcilor care se face la cererea părții interesate

- Transferul drepturilor între părți se face la momentul încheierii valabile a contractului

- Cedentul are următoarele obligații: o De a pune marca la dispoziția cesionarului o De a garanta cesionarul împotriva viciilor mărcii sau pentru evicțiune - Cesionarul are următoarele obligații: o De a plăti remunerația cedentului o De a menține calitatea produselor sau serviciilor la care se referă marca.

Contractul de licență este convenția prin care titularul unei mărci transmite unei alte persoane dreptul de a folosi acea marcă în schimbul unui preț.

- *Licența de exploatare* – se cedează dreptul de aplicare a mărcii și dreptul de a fabrica produsul

- *Licența de folosire* – se cedează dreptul de a aplica sau atașa marca pe produse livrate de licențiator

- *Licența de reclamă* – se cedează folosirea unei denumiri care constituie obiectul unui drept personal al altei persoane în scop comercial și publicitar

Formă scrisă- pentru înscrierea în Registrul Național al Mărcilor.

Părțile la contractul de licență:

- Licențiator = titularul mărcii, titularul unui drept de uzufruct asupra mărcii, licențiatul (dacă i se permite să sub-licențieze prin contractul principal)

o Trebuie să aibă capacitatea de a încheia acte de administrare

- Licențiat = orice persoană cu capacitatea de a contracta; respectarea principiului specialității capacității de folosință în cazul în care este persoană juridică.

Contractul poate privi doar o marcă înregistrată și valabilă, transmiterea acesteia putând fi însoțită și de transmiterea unui secret de serviciu sau a unui know-how.

Licența poate fi:

- *Totală* (se cedează dreptul de a folosi marca pentru toate produsele și serviciile pentru care ea este înregistrată) sau *parțială* (se cedează dreptul de a folosi marca pentru o parte din produsele și serviciile pentru care ea este înregistrată)

- *Exclusivă* (titularul se obligă să nu mai înstrăineze marca și altor persoane) sau *neexclusivă*

- Titularul poate reține dreptul de a folosi el însuși marca sau poate renunța la acest drept

- Limitată teritorial prin contract

- Este opozabilă terților doar de la înscrierea lui în Registrul Național al Mărcilor. Licența se și publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Dacă durata pentru care se încheie licența depășește perioada de protecție a mărcii se presupune că licențiatorul și-a asumat obligația de a reînnoi înregistrarea mărcii.

Efectele contractului de licență:

- Obligațiile licențiatorului:

o Să permită folosirea mărcii de către licențiat conform contractului

o Să garanteze licențiatul pentru vicii și pentru evicțiune

☐ Contractul poate conține o clauză de ne garanție

o Dacă licența este exclusivă trebuie să se abțină de la a mai licenția drepturile licențiate deja

o Să asigure licențiatului asistenta tehnică

o Să mențină marca în vigoare

o Să ceară înscrierea licenței în Registrul Național al Mărcilor și publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală

- Obligațiile licențiatului:

o Să folosească pentru produsele pe care se aplică marca doar marca licențiată

o Să folosească mențiunea „sub licență” alături de marcă

o Să folosească marca doar pentru produsele sau serviciile prevăzute în contractul de licență

o Să mențină aspectul mărcii și calitatea produselor sau serviciilor pe care se aplică

o Să folosească marca în limitele teritoriale convenite

o Să folosească efectiv marca

o Să plătească licențiatorului prețul convenit

Licențiatul nu poate introduce o acțiune în contrafacere fără acordul titularului mărcii, dar poate interveni într-o astfel de acțiune pornită de titular. Licențiatul exclusiv poate introduce o acțiune în contrafacere dacă deși a notificat titularul mărcii de actele de contrafacere, acesta nu a introdus o astfel de acțiune în termenul stipulat de licențiat.

Aportul în mărci la constituirea capitalului social al societăților comerciale = cesiune

PIERDEREA DREPTULUI ASUPRA MĂRCII ÎNREGISTRATE:

- **Renunțarea expresă a titularului**

- declarație expresă, scrisă;

- renunțarea poate privi totalitatea produselor sau serviciilor pentru care marca a fost înregistrată sau doar o parte a acestora;

- renunțarea produce efecte de la înscrierea ei în Registrul Național al Mărcilor. Dacă există o licență înregistrată în Registrul Național al Mărcilor renunțarea nu va fi înscrisă până se probează notificarea licențiatului de intenția de a renunța la marcă. Renunțarea prin toleranță privește doar pierderea dreptului de a interzice unei anumite persoane utilizarea mărcii sau dreptul de a cere anularea mărcii folosite de acea persoană. Se consideră renunțare prin toleranță lipsa de acțiune timp de 5 ani împotriva unei utilizări cunoscute a unei mărci posterior înregistrate afară de cazul în care respectiva marcă posterioară a fost înregistrată cu rea-credință. Renunțarea prin toleranță nu dă vreun drept la acțiune împotriva mărcii anterioare titularului mărcii posterioare.

• Expirarea duratei de valabilitate a certificatului de înregistrare

- se produce la expirarea a 10 ani de la ultima înregistrare dacă în decursul duratei de protecție a mărcii dar nu mai devreme de 3 luni înainte de expirarea acesteia titularul nu a făcut o cerere de reînnoire sau nu a achitat taxele de reînnoire.

• Anularea înregistrării mărcii

- anularea unei mărci este sancțiunea ce intervine atunci când condițiile de validitate ale mărcii nu sunt îndeplinite. Anularea produce efecte retroactiv, desființând inclusiv depozitul reglementar. Anularea poate fi cerută în termen de 5 ani de la înregistrare cu excepția cazului în care motivul invocat este înregistrarea mărcii cu rea-credință caz în care acțiunea se poate introduce oricând în termenul de protecție a mărcii. Competent să judece acțiunea în anulare a înregistrării mărcii în primă instanță este Tribunalul Municipiului București.

- anularea mărcii se poate cere pentru următoarele motive: înregistrarea mărcii s-a făcut fără respectarea condițiilor absolute (reprezentabilitatea grafică, distinctivi țate, licate), înregistrarea mărcii s-a făcut fără respectarea condițiilor relative (disponibilitatea), înregistrarea mărcii s-a făcut cu rea-credință (de pildă, fraudă în dauna intereselor unui terț, fraudă la lege, abuzul de drept), înregistrarea mărcii aduce atingere dreptului la imagine sau numelui patronimic al unei persoane, înregistrarea mărcii aduce atingere unui drept anterior de proprietate industrială sau a unui drept de autor anterior.

Pot formula o acțiune în anulare: - Titularul unei mărci anterioare - Titularul unei mărci notorii - Titularul unui drept anterior de proprietate industrială sau a unui drept de autor anterior - Orice altă persoană interesată

Cererea de anulare a mărcii poate fi introdusă și pe cale principală și pe cale reconvențională însă nu poate fi invocată pe cale de excepție.

Marca a cărei înregistrare a fost anulată este radiată din Registrul Național al Mărcilor iar certificatul eliberat titularului anulat.

• **Decăderea titularului din drepturile conferite de marcă.** Decăderea este o sancțiune ce poate fi cerută de orice persoană interesată, oricând în decursul perioadei de protecție a mărcii, Tribunalului Municipiului București, pentru următoarele motive:

- *Nefolosirea efectivă, fără motive întemeiate, a mărcii pe teritoriul României, pentru o perioadă neîntreruptă de 5 ani, pentru produsele și serviciile pentru care a fost înregistrată*

o Folosirea este efectivă: ♣ Dacă privește semnul așa cum a fost înregistrat sau într-o formă care diferă de cea înregistrată dar într-o formă ce nu alterează caracterul distinctiv al acesteia ♣ Dacă este reală ♣ Dacă este neechivocă • Exploatarea trebuie făcută cu titlu de marcă, nu cu titlu de nume comercial sau emblemă ♣ Dacă este folosită pentru produsele pentru care e înregistrată • Folosirea pentru o parte a produselor face folosirea efectivă pentru toate produsele ♣ Dacă este publică ♣ Dacă e făcută în teritoriul unde a fost înregistrată ♣ Dacă este serioasă • Și dacă e făcută de un terț cu consimțământul titularului mărcii • Și dacă s-a făcut prin aplicarea mărcii pe produse destinate exclusiv exportului

o Motivele sunt întemeiate: ♣ Dacă sunt independente de voința titularului ♣ Dacă fac imposibilă folosirea normală a mărcii sau constituie așa un obstacol în calea folosirii încât nu folosirea acesteia nu se mai justifică din punct de vedere al afacerii

- *Marca a devenit, după înregistrare, ca urmare a acțiunii sau inacțiunii titularului, uzuală în comerțul cu un produs sau cu un serviciu pentru care a fost înregistrată o Marca trebuie să fi devenit uzuală în comerț și nu în limbajul comun*

- *După înregistrare și ca urmare a utilizării ei de către titular sau cu consimțământul acestuia marca a devenit susceptibilă de a induce publicul în eroare, în special cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau serviciilor pentru care a fost înregistrată*

- *Marca a fost înregistrată de o persoană neavând calitatea de solicitant.*

Cererea de decădere se poate formula după trecerea a 5 ani de la ultimul act de folosire efectivă a mărcii, nu mai devreme de 5 ani de la înscrierea mărcii în Registrul Național al Mărcilor. Începerea sau reluarea folosirii mărcii cu mai puțin de 3 luni înaintea introducerii cererii în decădere sau după ce titularul a aflat de intenția de prezentare a cererii în decădere nu face folosire efectivă.

Cererea în decădere este de competența Tribunalului Municipiului București, cu apel în 30 de zile de la comunicare și cu recurs în 15 zile de la comunicarea hotărârii în apel. Legea permite folosirea oricărui mijloc de probă pentru dovedirea folosirii efective, sarcina probei fiind la titular și nu la reclamant. Prin aplicarea sancțiunii titularul este decăzut, printr-o hotărâre definitivă, din dreptul său la marca înregistrată, marca devenind res nullius.

Așadar, transferul dreptului asupra unei mărci poate fi realizat prin mai multe modalități, inclusiv cesiune, licență, fuziune, succesiune și hotărâre judecătorească¹:

Cesiunea:

- Cesiunea completă: Transferul integral al drepturilor asupra mărcii către o altă persoană fizică sau juridică.
- Cesiunea parțială: Transferul drepturilor asupra mărcii pentru anumite produse sau servicii specifice¹.
- Formalități: Cesiunea trebuie să fie efectuată în scris și semnată de părțile contractante, sub sancțiunea nulității¹.

2. Licența:

- Licența exclusivă: Titularul mărcii acordă dreptul exclusiv de utilizare a mărcii unei alte persoane.
- Licența neexclusivă: Titularul mărcii poate acorda dreptul de utilizare a mărcii mai multor persoane¹.

3. Fuziunea:

- În cazul fuziunii între două sau mai multe entități, drepturile asupra mărcii pot fi transferate către entitatea rezultată din fuziune¹.

4. Succesiunea:

- Drepturile asupra mărcii pot fi transferate prin moștenire, conform legislației succesoriale aplicabile¹.

5. Hotărârea judecătorească:

- Transferul drepturilor asupra mărcii poate fi dispus printr-o hotărâre judecătorească, de exemplu, în cazul unei executări silite¹

APĂRAREA DREPTULUI LA MARCĂ

Cerința enunțată de lege pentru ca un semn să poată fi înregistrat ca marcă este posibilitatea de reprezentare grafică (cuvinte, litere, cifre și inițiale, desene, elemente figurative, embleme, viniete, etichete, portrete, forme tridimensionale, culori și combinații de culori, holograme, semne sonore, combinații de elemente):

- caracterul distinctiv
- caracterul licit
- disponibilitatea

Indisponibilitatea unui semn se poate datora:

- Aproprierii anterioare a semnului ca nume comercial (firmă) sau emblemă
- Aproprierii anterioare ca indicație geografică. Indicația geografică este o denumire ce servește la identificarea unui produs originar dintr-o țară, regiune sau localitate a unui stat, în cazurile în care o calitate, o reputație sau alte caracteristici determinate pot fi, în mod esențial, atribuite acestei regiuni geografice.

- Aproprierii anterioare ca desen sau model industrial ♣ Dreptul asupra unui desen sau model este însă limitat, după expirarea termenului de protecție desenul sau modelul putând fi înregistrate ca marcă dacă nu mai există alte limitări

- Protecției ca drept de autor. Existența unui drept de autor protejat în ceea ce privește semnul supus înregistrării nu se verifică în cadrul examenului de fond operat de OSIM, modalitatea de apărare a unui astfel de drept fiind opoziția sau acțiunea în anulare

♣ Dacă opera protejată prin drept de autor nu este reprodusă identic similaritatea trebuie apreciată prin regulile de la dreptul de autor, nu prin cele referitoare la mărci

- Protecției ca drept al personalității. Se referă la cazurile în care utilizarea unui nume patronimic, a unui pseudonim, a unui blazon, a imaginii unei persoane etc. în cadrul unui semn supus înregistrării ca marcă prejudiciază pe titularul numelui, pseudonimului etc. ♣ În cazul persoanelor ce se bucură de renume simpla utilizare a numelui sau imaginii fără autorizarea respectivei persoane este motiv de neînregistrare ♣ În cazul persoanelor ce nu se bucură de renume utilizarea numelui trebuie să le aducă atingere

- Protecției ca alt drept anterior care dă dreptul la interzicerea utilizării mărcii

- Solicitării înregistrării de către mandatar sau reprezentant în nume propriu și fără consimțământul titularului mărcii, dacă mandatarul sau reprezentantul titularului nu face dovada că are dreptul de a solicita această înregistrare.

- Aproprierii anterioare ca marcă (prin înregistrare sau prin notorietate) – risc de confuzie

Se consideră prejudiciere a titularului mărcii:

☐ Diminuarea forței mărcii de a determina cumpărătorul să achiziționeze anumite produse pentru care ea fusese înregistrată

☐ Pierderea exclusivității utilizării semnului (diluarea mărcii)

Acțiunea în contrafacere

Potrivit legii constituie infracțiune:

- contrafacerea unei mărci = realizarea sau utilizarea fără consimțământul titularului, de către terți, în activitatea comercială, a unui semn:

☐ identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu acelea pentru care marca a fost înregistrată;

☐ care, data fiind identitatea sau asemănarea cu o marca ori data fiind identitatea sau asemănarea produselor sau a serviciilor cărora li se aplica semnul cu produsele sau serviciile pentru care marca a fost înregistrată, ar produce în percepția publicului un risc de confuzie, incluzând și riscul de asociere a mărcii cu semnul;

☐ identic sau asemănător cu marca pentru produse ori servicii diferite de cele pentru care marca este înregistrată, când aceasta a dobândit un renume în România și dacă prin folosirea semnului fără motive întemeiate s-ar putea profita de caracterul distinctiv ori de renumele mărcii sau folosirea semnului ar cauza titularului mărcii un prejudiciu.

- punerea în circulație a unui produs purtând o marca identică sau similară cu o marca înregistrată pentru produse identice sau similare și care îi prejudiciază pe titularul mărcii înregistrate o oferirea produselor sau comercializarea ori deținerea lor în acest scop sau, după caz, oferirea sau prestarea serviciilor sub acest semn, precum și importul, exportul sau tranzitul produselor sub acest semn
- punerea în circulație a produselor care poartă indicații geografice ce indică sau sugerează că produsul în cauză este originar dintr-o regiune geografică, altă decât locul adevărat de origine, în scopul inducerii în eroare a publicului cu privire la originea geografică a produsului

În cazul acțiunii în contrafacere prejudiciul este prezumat prin simpla încălcarea a dreptului, acesta fiind un drept privativ. Legea nu cere așadar o dovadă a prejudiciului sau ca acesta să fie actual.

Acțiunea în contrafacere poate fi introdusă de:

- titularul mărcii
- licențiatul exclusiv dacă titularul mărcii, notificat de încălcare de către licențiat, nu a acționat în termenul stabilit, prin notificare, de către licențiat.

Acțiunea penală în contrafacere se pune în mișcare la plângerea prealabilă a părții vătămate.

Apărarea dreptului la marcă este esențială pentru a proteja identitatea și reputația unui brand. Iată câteva aspecte importante legate de apărarea dreptului la marcă:

Măsuri de apărare

1. Monitorizarea și detectarea încălcărilor:

- **Monitorizarea pieței:** Este important să monitorizezi constant piața pentru a detecta utilizarea neautorizată a mărcii tale. [Acest lucru poate include verificarea produselor fizice, dar și monitorizarea online a site-urilor web și a rețelelor sociale¹.](#)
- **Servicii de monitorizare:** Există servicii specializate care pot ajuta la monitorizarea utilizării mărcii și la detectarea încălcărilor.

2. Acțiuni legale:

- **Scrisori de încetare:** Prima măsură în cazul unei încălcări este trimiterea unei scrisori de încetare și desistare către partea care încalcă drepturile. Aceasta solicită încetarea utilizării neautorizate a mărcii.
- **Acțiuni în instanță:** Dacă scrisoarea de încetare nu are efect, se poate iniția o acțiune în instanță pentru a obține o hotărâre judecătorească care să interzică utilizarea neautorizată și să acorde despăgubiri pentru daunele suferite².

3. Măsuri administrative:

- **Opoziții și anulări:** În cazul în care o marcă similară este în curs de înregistrare, se poate depune o opoziție la oficiul de mărci pentru a împiedica înregistrarea acesteia. De asemenea, se pot iniția proceduri de anulare a unei mărci deja înregistrate dacă aceasta încalcă drepturile unei mărci anterioare³.

12. DESENELE ȘI MODELELE INDUSTRIALE – CONDIȚII DE PROTECȚIE ȘI EFECTE JURIDICE

Desenul este definit de legea română ca fiind aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale și/sau ornamentația produsului în sine.

Subiecte ale dreptului asupra desenului sau modelului pot fi:

- Autorul independent; poate fi numai o persoană fizică (se recunoaște și coautoratul); este considerat a fi creat independent desenul sau modelul nerealizat ca urmare a unor contracte cu misiune creativă sau de către salariați în cadrul atribuțiilor repartizate lor prin contracte individuale de muncă

- Persoana care comandă un astfel de desen sau model printr-un contract cu misiune creativă. În lipsa unei prevederi contrare nu este considerat îndreptățit la certificatul de înregistrare cel care a creat desenul sau modelul, ci cel care l-a comandat

- Unitatea angajatoare o În lipsa unei prevederi contrare nu este considerat îndreptățit la certificatul de înregistrare cel care a creat desenul sau modelul în cadrul atribuțiilor ce i-au fost încredințate explicit prin contractul de muncă ci unitatea angajatoare.

Condiții de protecție: noutatea, caracterul individual

În cazul desenelor și modelelor care sunt aplicate la sau încorporate într-un produs legea instituie două condiții adiționale care trebuie îndeplinite cumulativ pentru a reține existența noutății și a caracterului individual al desenului sau modelului respectiv. Aceste două condiții privesc: a) necesitatea ca odată încorporată în produsul complex, partea componentă constituită de desen sau model să rămână vizibilă pe durata utilizării normale a produsului; b) necesitatea ca părțile vizibile ale părții componente să îndeplinească ele însele condițiile privind noutatea și caracterul individual.

Legea exclude expres de la protecția ca model sau desen anumite forme:

- Desenul sau modelul care este determinat exclusiv de o funcție tehnică

- Desenul sau modelul care trebuie reprodus în forma și la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția

- Desenele sau modelele ale căror destinație și aspect contravin ordinii publice sau bunelor moravuri

- Acele forme care prin ele însele aduc atingere ordinii publice sau bunelor moravuri

Înregistrarea desenului sau modelului:

- Depozitul reglementar
- Examinarea preliminară
- Opoziția:
- Se face de către persoanele interesate în termen de 2 luni de la publicare
- Se poate face pentru următoarele motive:
 - ☐ Desenul sau modelul nu are noutate
 - ☐ Desenul sau modelul nu are caracter individual
 - ☐ Desenul sau modelul este determinat exclusiv de o funcție tehnică

☐ Desenul sau modelul trebuie reprodus în forma și la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția

☐ Desenul sau modelul contravine ordinii publice sau bunelor moravuri

☐ Solicitantul nu a făcut dovada că este persoana îndreptățită la a solicita înregistrarea desenului sau modelului

☐ Desenul sau modelul industrial încorporează, fără acordul titularului, o operă protejată prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările ulterioare, sau orice alt drept de proprietate industrială protejat

☐ Desenul sau modelul constituie o utilizare improprie a oricăruia dintre obiectele menționate în lista cuprinsă în art. 6 din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, în forma revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967, la care România a aderat prin Decretul nr. 1.177/1968, sau o utilizare abuzivă a emblemelor și stemelor, altele decât cele menționate în art. 6 din Convenție

☐ desenul sau modelul este în conflict cu un desen sau model anterior care a făcut obiectul unei divulgări publice după data de depozit a cererii de înregistrare sau după data de prioritate, dacă o prioritate este revendicată, și care este protejat de la o dată anterioară prin înregistrarea unui desen sau model comunitar ori printr-o cerere de înregistrare a unui desen sau model comunitar, sau prin înregistrarea unui desen sau model în România ori printr-o cerere de obținere a protecției în România

☐ desenul sau modelul folosește un semn distinctiv ce conferă titularului semnului dreptul de a interzice această utilizare o OSIM notifică solicitantul de opoziție și îi cere să își expună un punct de vedere în termen de 2 luni de la comunicare

- Opoziția se soluționează de o comisie din cadrul OSIM în 3 luni de la depunerea ei
- Soluționarea opoziției poate fi suspendată:

☐ când se bazează pe o cerere de înregistrare a unui desen sau model, până la luarea unei hotărâri cu privire la aceasta; și

☐ când desenul sau modelul opus face obiectul unei acțiuni în anulare, până la soluționarea definitivă a cauzei.

- Examinarea de fond:

- Se face în 12 luni de la publicarea cererii într-o comisie de examinare a OSIM compusă din 3 membri

- Hotărârea Comisiei se înscrie în Registrul de hotărâri al serviciului și se comunică în maxim 60 de zile solicitantului o Desenul sau modelul pentru care cererea a fost admisă este înscris în Registrul național al desenelor și modelelor și este publicat în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală ♣ Aceeași comisie poate revoca hotărârea de înscriere până la comunicarea ei • Revocarea se face pentru nerespectarea unei condiții de fond o Certificatul de înregistrare se eliberează solicitantului în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii de înregistrare ♣ Certificatul de înregistrare atestă dreptul născut prin înregistrarea în Registrul național al desenelor și modelelor.

Perioada de valabilitate a certificatului de înregistrare a desenului sau modelului este de 10 ani, perioadă care curge de la data constituirii depozitului reglementar. 150 Perioada de valabilitate a certificatului de înregistrare poate fi reînnoită succesiv de 3 ori, de fiecare dată pentru o nouă perioadă de 5 ani.

DREPTURI CONFERITE

Drepturile morale ale autorului. Autorul desenului sau modelului are dreptul moral la calitatea de autor ceea ce îi permite să solicite să i se menționeze numele, prenumele și calitatea în certificatul de înregistrare eliberat, precum și în orice acte sau publicații privind desenul sau modelul. Datele din certificatul de înregistrare al desenului sau modelului se înscriu și în carnetul de muncă.

Drepturile patrimoniale ale autorului. Pe întreaga perioadă de valabilitate a înregistrării desenului sau modelului titularul beneficiază de un drept exclusiv de exploatare a acestuia ceea ce îi permite să interzică terților efectuarea, fără consimțământul său: reproducerea, fabricarea, comercializarea sau oferirea spre vânzare, punerea pe piață, importul, exportul, folosirea unui produs în care desenul sau modelul este încorporat sau la care acesta se aplică sau stocarea unui astfel de produs în aceste scopuri.

TRANSMITEREA DREPTULUI

• **Contractul de cesiune** = convenția prin care titularul desenului sau modelului industrial transferă drepturile sale unei alte persoane contra unui preț

o Cesiunea poate fi și cu titlu gratuit ♣ În acest caz trebuie respectate condițiile de valabilitate pentru efectuarea de liberalități (cel mai adesea donații)

o Drepturile pot fi cedate oricând în perioada de protecție ♣ Cesiunea operează numai pentru perioada prevăzută în contract, cel mult până la expirarea perioadei de protecție. De la momentul transmiterii dreptului, în cazul cesiunii exclusive totale, cesionarul este cel care devine răspunzător de achitarea taxelor de menținere în vigoare, de el depinzând astfel durata protecției drepturilor asupra desenului sau modelului

o Cesiunea este parțială atunci când se referă numai la o parte din drepturile titularului sau totală atunci când titularul înstrăinează toate drepturile sale ♣ În cazul cesiunii parțiale se creează un regim de coproprietate

o Părțile la cesiune: ♣ Cedentul trebuie să aibă capacitate pentru a face acte de dispoziție ♣ Cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a dobândi drepturile cedate • În cazul persoanelor juridice acestea trebuie să fie în limitele specialității capacității de folosință pentru a contracta valabil

o Forma scrisă a contractului de cesiune este cerută ad validitatem ♣ Forma autentică nu este cerută decât în cazul în care cesiunea se face cu titlu gratuit și îmbracă astfel forma donației

o Transmisiunea este opozabilă de la înscrierea în Registrul național al desenelor și modelelor. Transmisiunea se publică și în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală. ♣ Între părți ea produce însă efecte de la data perfectării contractului, în lipsă de clauză contrară

o Transferul drepturilor între părți se face la momentul încheierii valabile a contractului

o Cedentul are următoarele obligații: ♣ De a pune desenul sau modelul la dispoziția cesionarului ♣ De a garanta cesionarul împotriva viciilor desenului sau modelului sau pentru evicțiune ♣ În cazul cesiunii parțiale el poate fi obligat la plata taxelor de menținere în vigoare a înregistrării desenului sau modelului

o Cesionarul are următoarele obligații: ♣ De a plăti remunerația cedentului

• **Contractul de licență**

Licența poate fi:

- Totală (se licențiază toate drepturile titularului) sau parțială (se licențiază numai anumite drepturi)

- Exclusivă (titularul se obligă să nu mai transmită drepturile și altor persoane) sau neexclusivă

- Titularul poate reține dreptul de a folosi el însuși desenul sau modelul industrial sau poate renunța la acest drept

- Limitată teritorial prin contract

Deși contractul de licență își produce efectele între părți de la semnarea lui, el este opozabil terților doar de la înscrierea lui în Registrul național al desenelor și modelelor. Licența se și publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Efectele contractului de licență:

- Obligațiile licențiatorului: o Să permită folosirea desenului sau modelului de către licențiat conform contractului o Să garanteze licențiatul pentru vicii și pentru evicțiune ♣ Contractul poate conține o clauză de negaranție o Dacă licența este exclusivă trebuie să se abțină de la a mai licenția drepturile licențiate deja o Să asigure licențiatului asistență tehnică o Să ceară înscrierea licenței în Registrul național al desenelor și modelelor și publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală

- Obligațiile licențiatului: o Să plătească licențiatorului redevența cuvenită

Drepturile care decurg din înregistrarea desenului sau modelului încetează în următoarele situații:

- **La expirarea perioadei de valabilitate** o Este de maxim 25 de ani de la înregistrare, sub rezerva achitării taxelor de menținere în vigoare și a reînnoirii înregistrării de 3 ori cu câte 5 ani

- **Prin anularea certificatului de înregistrare** o Se poate cere pentru următoarele motive: ♣ Desenul sau modelul nu are noutate ♣ Desenul sau modelul nu are caracter individual ♣ Desenul sau modelul este determinat exclusiv de o funcție tehnică ♣ Desenul sau modelul trebuie reprodus în forma și la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția ♣ Desenul sau modelul contravine ordinii publice sau bunelor moravuri ♣ Solicitantul nu a făcut dovada că este persoana îndreptățită la a solicita înregistrarea desenului sau modelului ♣ Desenul sau modelul industrial încorporează, fără acordul titularului, o operă protejată prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările ulterioare, sau orice alt drept de proprietate industrială protejat ♣ Desenul sau modelul constituie o utilizare improprie a oricăruia dintre obiectele menționate în lista cuprinsă în art. 6ter din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, în forma revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967, la care România a aderat prin Decretul nr. 1.177/1968, sau o utilizare abuzivă a emblemelor și stemelor, altele decât cele menționate în art. 6ter din Convenție ♣ Desenul sau modelul este în conflict cu un desen sau model anterior care a făcut obiectul unei divulgări publice după data de depozit a cererii de înregistrare sau după data de prioritate, dacă o prioritate este revendicată, și care este protejat de la o dată anterioară prin înregistrarea unui desen sau model comunitar ori printr-o cerere de înregistrare a unui desen sau model comunitar, sau prin înregistrarea unui desen sau model în România ori printr-o cerere de obținere a protecției în România ♣ Desenul sau modelul folosește un semn distinctiv ce conferă titularului semnului dreptul de a interzice această utilizare

o Cererea poate fi introdusă de către orice persoană interesată ♣ Cererea se introduce la Tribunalul Municipiului București

- Acțiunea în anulare poate fi introdusă oricând în perioada de protecție a desenului sau modelului

- Hotărârea Tribunalului Municipiului București este supusă căilor de atac potrivit dreptului comun

- Hotărârea definitivă se comunică OSIM care o înregistrează în Registrul național al desenelor și modelelor

- Hotărârea de anulare se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în cel mult 2 luni de la înregistrare

- **Prin decăderea titularului din drepturi** o Decăderea operează dacă titularul dreptului nu reînnoiește înregistrarea sau nu achită taxele de menținere în vigoare și reînnoire o Titularul beneficiază de un termen de grație de 6 luni pentru plata taxelor majorate cu 50% o Decăderea se înregistrează în Registrul național al desenelor și modelelor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală o Titularul decăzut poate, pentru motive temeinice, să fie repus în drept dacă în termen de 6 luni de la decădere: ♣ Depune la OSIM o cerere motivată în acest sens ♣ Anexează dovezi în sensul temeiniciei motivelor ♣ Achită taxele legale

- **Prin renunțarea titularului certificatului de înregistrare** o Renunțarea trebuie să fie scrisă

REȚINEȚI!

- **Definiție. Desenele și modelele industriale** protejează aspectul estetic al unui produs sau al unei părți a acestuia, incluzând forme, linii, culori, texturi sau materiale.
- **Scopul protecției:** încurajarea creativității și inovației în designul produselor, conferind **drepturi exclusive asupra aspectului vizual**.
- **Natura juridică.** Drepturile conferite asupra desenelor și modelelor industriale sunt **exclusive, transferabile și temporare**, de regulă **5–25 de ani**, în funcție de legislația aplicabilă. Titularul poate împiedica **copierea, reproducerea sau exploatarea comercială** a designului de către terți neautorizați.
- **Obiectul protecției:** Forma, conturul, ornamentația sau combinația acestora pentru produse industriale sau artizanale. Exemple: mobilier, electronice, textile, ambalaje, bijuterii.
- **Aspecte legislative și instituționale:**
 - Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor industriale.
 - OSIM – organism național pentru înregistrarea și protecția desenelor și modelelor industriale.
 - Directive și regulamente UE: protecția designurilor comunitare (EUIPO).
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Design mobilier:** un scaun cu formă inovativă este protejat ca model industrial, iar copia sa neautorizată este interzisă.
 - **Ambalaje de produs:** un ambalaj distinctiv pentru ciocolată poate fi protejat, împiedicând imitațiile concurenților.
 - **Gadget electronic:** forma exterioară a unui telefon mobil inovativ poate fi înregistrată și protejată împotriva copierii de alte companii.

13. PROTECȚIA ÎMPOTRIVA CONCURENȚEI NELOIALE ȘI A SECRETELOR COMERCIALE

- **Definiții:**

- **Concurența neloială** reprezintă orice practică comercială care încalcă normele de etică și dreptul civil, afectând interesele legitime ale altor operatori economici.
- **Secretele comerciale** sunt informații confidențiale cu valoare economică, care dau titularului un avantaj competitiv. Protecția lor împiedică divulgarea sau utilizarea neautorizată.

- **Natura juridică.** Dreptul de protecție a concurenței neloiale este **civil și contravențional**, conferind titularului dreptul de a solicita încetarea practicilor ilegale și daune. Secretele comerciale sunt protejate prin **contracte, clauze de confidențialitate și măsuri legale**. În caz de încălcare, titularul poate cere **compensații materiale și morale**.

- **Obiectul protecției:**

- Concurența neloială: denigrarea, imitarea produselor, inducerea în eroare a consumatorilor, încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală.
- Secrete comerciale: formule, rețete, procedee de fabricație, strategii de marketing, baze de date.

- **Aspecte legislative și instituționale:**

- Codul civil – dispoziții privind concurența neloială.
- Legea nr. 11/1991 privind protecția secretelor comerciale.
- Directiva UE privind protecția secretelor comerciale.
- Organisme competente: instanțe civile, autorități de concurență, OSIM în caz de litigii legate de proprietatea intelectuală.

- **Exemple practice / spețe**

- **Furnizare de informații confidențiale:** angajatul care divulgă secretul comercial al companiei către concurenți poate fi sancționat.
- **Imitarea unui produs:** o firmă care produce produse identice cu ambalajul și designul unui concurent poate fi acționată pentru concurență neloială.
- **Marketing înșelător:** publicitate care induce în eroare consumatorii asupra calității unui produs poate fi sancționată.

14. ORGANISME NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE – OSIM, ORDA, OMPI, EUIPO; COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

- **Concepte:**

- Organismele naționale și internaționale au rolul de a **gestiona, proteja și implementa drepturile de proprietate intelectuală**, inclusiv drepturile de autor, drepturile conexe și proprietatea industrială.
- Ele asigură **înregistrarea, controlul respectării drepturilor, soluționarea litigiilor și cooperarea internațională**.

- **Organisme naționale:**

- **OSIM – Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci**
 - Înregistrarea și protecția brevetelor, mărcilor, desenelor și modelelor industriale.
- **ORDA – Oficiul Român pentru Drepturile de Autor**
 - Protecția drepturilor de autor și a drepturilor conexe, gestionarea licențelor și colectarea remunerațiilor.
- **Autorități de concurență și instanțe civile/penale**
 - Protecția împotriva concurenței neloiale și aplicarea sancțiunilor.

- **Organisme internaționale:**

- **WIPO – World Intellectual Property Organization**
 - Promovează protecția proprietății intelectuale la nivel mondial, oferă tratate și sisteme de înregistrare internațională.
- **EUIPO – European Union Intellectual Property Office**
 - Înregistrarea mărcilor și desenelor industriale la nivelul Uniunii Europene.
- **Convenții internaționale**
 - Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice.
 - Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale.
 - TRIPS și WCT – standarde globale pentru protecția proprietății intelectuale.

- **Obiectul protecției:**

- Gestionarea și protecția drepturilor de autor, drepturilor conexe și a proprietății industriale.

- Supravegherea respectării legislației și cooperarea transnațională pentru combaterea pirateriei și a încălcării drepturilor.
- **Exemple practice / spețe:**
 - **Înregistrarea unei mărci la OSIM:** o firmă românească înregistrează marca pentru a obține protecție națională.
 - **Protecția unei opere în străinătate:** un autor român poate folosi sistemul WIPO pentru a obține protecție internațională.
 - **Litigii transfrontaliere:** EUIPO și organismele naționale cooperează pentru a combate pirateria de produse în mai multe state membre UE.

BIBLIOGRAFIE:

1. Teodor Bodoasca ș.a., Dreptul proprietății intelectuale, Ediția a VI-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2024;
2. Nicoleta Rodica Dominte, Dreptul proprietății intelectuale, Ed. Solomon, 2024;
3. V. Roș, Dreptul proprietății intelectuale, Ed. C.H. Beck, 2016;
4. L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, Tratat de drept civil. Obligațiile, Ed. Universul Juridic, 2020 (capitole relevante);
5. C. Bîrsan, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, 2010, (aspecte privind libertatea de creație și protecția dreptului de autor);
6. Viorel Ros, Ciprian Raul Romitan, Proprietatea intelectuală. Legislație, jurisprudență și repere bibliografice - aprilie 2024, Ed. Pro Lege, 2024;
7. Revista Pandectele Române, Revista Dreptul, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale (articole de specialitate);
8. W.R. Cornish, D. Llewelyn, T. Aplin, Intellectual Property: Patents, Copyright, Trade Marks and Allied Rights, Sweet & Maxwell, 2023;
9. P. Torremans (ed.), Intellectual Property Law, Oxford University Press, 2019;
10. L. Bently, B. Sherman, Intellectual Property Law, Oxford University Press, 2022;
11. J. Ginsburg & J. Ricketson, International Copyright and Neighbouring Rights: The Berne Convention and Beyond, Oxford University Press, 2022;
12. Menell, Peter S.; Lemley, Mark A.; Merges, Robert P.; and Balganes, Shyamkrishna, "Intellectual Property in the New Technological Age, Vol. I: Perspectives, Trade Secrets and Patents" (2023). Faculty Books. 374. <https://scholarship.law.columbia.edu/books/374>;
13. D. Bainbridge, Intellectual Property, Pearson, 2018.

Legislația românească: Legea nr. 8/1996 (dreptul de autor și drepturile conexe, republicată), Legea nr. 84/1998 (mărcile și indicațiile geografice), Legea nr.

64/1991 (brevetele de invenție), Legea nr. 129/1992 (desene și modele industriale).

Legislația UE: Regulamentul (UE) 2017/1001 privind marca Uniunii Europene, Regulamentul (CE) 6/2002 privind desenele și modelele comunitare, Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială).

Convenții internaționale: Convenția de la Berna (1886), Convenția de la Paris (1883), Acordul TRIPS (1994), Convenția de la Roma (1961), Tratatul OMPI privind dreptul de autor (WCT).

Resurse instituționale:

OSIM – Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (www.osim.ro)

ORDA – Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (www.orda.ro)

EUIPO – Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (www.euipo.europa.eu)

OMPI/WIPO – Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (www.wipo.int)